

SULKAVAN SUURSOUDUT – TÄVLING, TRADITION OCH TRIVSEL

Jörgen Lindblom

Pro gradu-avhandling i
idrottspedagogik
Våren 2002
Jyväskylä universitet

ABSRTAKT

Lindblom, J. 2002. Sulkavan Suursoudut – tävling, tradition och trivsel. Pro gradu-avhandling i idrottspedagogik. Jyväskylä universitet. 64 sidor, 3 bilagor.

Undersökningens syfte var att få en historisk tillbakablick på utvecklingen av Sulkavan Suursoudut samt att klarlägga motiven för deltagande i motionsrodden vid världens största roddevenemang. Motiven har vidareundersökts för att få en bild av om det finns skillnader och samband mellan olika grupper.

Undersökningen genomfördes sommaren 2001 vid motionsrodden i Sulkavan Suursoudut. Deltagarna i motionsrodden (N=204) svarade vid rastplatsen på ett frågeformulär som klargjorde deras personuppgifter och behandlade deras åsikter om motiven för deltagande i Sulkavarodden. Motivmätaren baserar sig på de mätare som Telama (1986) och Silvennoinen (1987) har använt sig av för att undersöka idrottsmotiv bland vuxna och ungdomar. Förutom att redogöra för motiven svarade deltagarna på frågor om sin idrottsaktivitet och familjens deltagande i roddevenemanget.

Svaren har analyserats med faktoranalys och sambanden jämförts med t-test och envägs variansanalys (ANOVA). Reliabiliteten i faktoranalysen är god, Cronbachs α -värden varierar för de fem faktorerna från .66-.88. De fem faktorer som slutligen användes i fortsatta analyser producerades med varimax faktoranalys.

Sulkavan Suursoudut har under dryga trettio år utvecklats från ett hembygdsevenemang till ett av världens största roddevenemang. De viktigaste motiven för deltagande är i motionsrodden vid Sulkavan Suursoudut är utan tvekan sådana motiv som kan kopplas till social samvaro. Kvinnorna i undersökningen anser de sociala motiven signifikant viktigare än männen. Såväl männen som kvinnorna anser att motiv som är kopplade till ansträngning och prestation inte har en positiv inverkan på deras deltagande i motionsrodden. Vad beträffar motiven för kondition och hälsa uppstod en signifikant skillnad mellan de äldres och yngres motiv. Ju äldre motionärerna blir desto mera uppskattar de betydelsen av kondition och hälsa

Nyckelord: Sulkavan Suursoudut
massidrottsevenemang
motionsrodd
motiv för deltagande

INNEHÅLL

ABSTRAKT

1	INLEDNING	5
2	FRÅN FOLKLORETRADITIONER OCH HEMBYGDS- EVENEMANG TILL NUTIDA IDROTT	6
	2.1 Näringsbaserad idrott	7
	2.2 Folklig spel- och lekultur	8
	2.3 Byns starkaste man	9
	2.4 Hembygdsevenemangen som sociala förenare	9
	2.5 Mot en ny idrottskultur	10
3	SULKAVAN SUURSOUDUT – HISTORIA OCH NUTID	13
	3.1 Man rodde redan före Sulkava	13
	3.2 De första åren - nyhetens behag	15
	3.3 Nutidens Sulkava	16
4	VAD INTRESSERAR INOM IDROTTEN – MOTIVATION FÖR IDROTT	17
	4.1 Motivation och idrottsutövande	17
	4.2 Klassificering av idrottsmotiv	19
	4.3 Finländarnas idrottsmotiv	20
	4.4 Motiven bland deltagare i massidrottsevenemang	21
5	FORSKNINGSPROBLEM	23
6	UNDERSÖKNINGSMETODER	24
	6.1 Undersökningens population	24
	6.2 Utförandet av undersökningen	24
	6.3 Undersökningsmätare och statistiska analyser	25
	6.4 Reliabilitet och validitet	25

7	RESULTAT	29
7.1	Sulkavan Suursoudut utveckling från år 1968 till 2001	29
7.2	Vad får motionsroddarna att delta i Sulkavan Suursoudut?	30
7.3	Deltagarna vid Sulkavan Suursoudut	31
7.3.1	Vem deltar i motionsrodden vid Sulkavan Suursoudut?	31
7.3.2	Samband mellan deltagarnas motiv att delta och deras kön, idrottsaktivitet, ålder och sociala situation	33
7.4	Familjens roll i Sulkavan Suursoudut	53
8	DISKUSSION	55
	LITTERATUR	61
	BILAGOR	65
	Bilaga 1: Frågeformulär	65
	Bilaga 2: Frekvensfördelning av svaren i undersökningen	68
	Bilaga 3: Korrelationsmatris för motivvariablerna	71

1 INLEDNING

Rodd – kyrkbåtar, Pertti Karppinen och Sulkavan Suursoudut. De är alla begrepp som de flesta finländare känner till. För mig betyder rodd också en hel del annat än dessa tre mera kända begrepp. Som ung junior kom jag genom kamratskapskretsen in i sporten och sedan dess har den alltid haft en plats i mitt hjärta. Min egen position i rodden har varit klart tävlingsinriktad och då i de olympiska båtclasserna. Som tidigare aktiv och även senare som tränare har jag alltid visat stor respekt till de otaliga personer som rott de 65 kilometrarna runt Partalansaari. Förståelse kan jag inte säga att jag haft, vem är det som orkar sitta i båten i otaliga timmar, få blåsor i såväl baken som händerna och dessutom komma tillbaka till Sulkava år efter år. Genom min undersökning vill jag få svar på detta, vad är det i Sulkavarodden som får motionärerna att delta?

Ser man tillbaka några århundraden var rodd en viktig kugge i det dagliga livet. Landsvägar och järnvägar var på den tiden okända begrepp, däremot användes vattenlederna i de tusen sjöarnas land flitigt. För många var roddbåten det enda sättet att ta sig fram från en punkt till en annan. På den tiden besöktes kyrkan flitigt och eftersom hela byn vanligen tog sig dit samtidigt, färdades man med stora kyrkbåtar. Resan hem var den som många väntade på, då tog man mått av varandra genom att se vem som var det snabbaste båtlaget. Här kan man gott säga att tävlingsrodden har sina tidiga rötter. Trots att man redan på 1700-talet tävlade på detta sätt, utövar de flesta roddanhängare i dagens läge sin sport i motions- och rekreationssyfte. Ett klart bevis på detta är de 10000 motionsroddare som deltar i Sulkavan Suursoudut, och de blir bara fler. I denna undersökningen vill jag få en bild av hur Sulkavan Suursoudut har utvecklats sedan starten 1968.

Vad är det då som får dessa människomassor att återvända till Sulkava år efter år? Var och en har säkert sina personliga motiv, men enligt Pasanen (1989, 44-46) är det samvaron, stämningen och möjligheten att få uppleva naturen som motiverar deltagarna vid massidrottsevenemang. Är situationen den samma i Sulkavan Suursoudut? Förutom att reda ut vad som får människorna att delta intresserar jag mig av om det finns några samband mellan de olika motiven för deltagande och grupper inom populationen som deltar.

2 FRÅN FOLKLORETRADITIONER OCH HEMBYGDSEVENEMANG TILL NUTIDA IDROTT

Under början av 1800-talet började man på allvar forska i finländarnas rötter; i språket, historien och folkdiktningen. De idrottsliga rötterna blev utanför denna forskning, fastän forskarna på sätt och vis själva är goda exempel från den finländska idrottstraditionen. Hur många kilometer vandrade inte Matias Aleksanteri Castrén då han utövade finländsk släktforskning i Ryssland och dessutom kan man säga att Elias Lönnrot vandrade, skidade och rodde ihop Kalevala. (Heikkinen 1979, 22).

Då man inom finländsk idrottshistorieforskning begrundar förändringar inom idrottslivet leds man tillbaka till allmogekulturen, enligt vilken det inte före 1800-talet funnits någon annan form av idrott i Finland än fysisk ansträngning i samband med näringsidkande eller i olika lekar. Man har kommit fram till att folkets idrottande främst bestod av spontan fysisk aktivitet i det dagliga livet eller på fritiden utövade lekar och tävlingar. (Heikkinen 1979, 22, Vilkuna 1994, 9.) Speciellt bland männen i agrarsamhället var det vanligt att man utövade olika former av styrkeprövningar (Kärkkäinen 1986, 29). Folkloristiken ger den bilden av finländsk idrott att den ännu under slutet av 1700-talet var långt efter den europeiska i utvecklingen. Pedagogiska brister, rikligt med tungt arbete och obefintliga internationella kontakter har ansetts som förklaringar till varför finländarna inte var ett idrottsfolk. 1700-talet har ansetts som en brytningsperiod inom finländsk idrottskultur. Förändringarna berörde ändå bara en begränsad grupp, nämligen stånden. (Vilkuna 1994, 9-10.)

Man hade trots allt ingen uppfattning om prestationsförmåga som sådan, inte heller om en numerisk skala genom vilken man kunde mäta vem som var bäst, medelmåttlig eller sämst. I Europa bland samhällets överklass, adeln, bestod kroppsövningarna främst av hovdanser, dressyritt, fäktning och bollspel. Inom dessa var tävling, resultat och mätande av prestationen inte alls viktiga. Det hände ibland att man delade ut pris, men rekord noterades inte. (Eichberg 1987, 70.)

De första influenserna av den nutida idrottskulturen kom från Sverige under 1830-talet och senare även från Tyskland. I slutet av 1800-talet spreds den anglosaxiska gentlemanidrotten alltmer runtom i Finland. Dess popularitet berodde främst på att

intresset för tävlings- och resultatbetonad idrott var stort. På 1930-talet hade den moderna tävlingsidrotten redan trängt undan den tidigare idrottstraditionen som hade grunder i allmogekulturen. Idrottskulturen hade moderniserats och blivit allt mer organiserad. (Kärkkäinen 1986,29.)

2.1 Näringsbaserad idrott

På skidor, roende i båt, till häst och till fots är exempel på sätt som man traditionellt kunnat ta sig fram i detta skogarnas och sjöarnas land. Dessa former av fysisk aktivitet utövades inte för att de skulle ha varit populära och trevliga hobbyer utan var vanliga sätt att ta sig fram då de dagliga sysslorna skulle uträttas. Våra förfäder utövade också andra former av "idrott". Man kastade, simmade, jagade och fiskade för att försörja sig i det dagliga livet. (Heikkinen 1979, 22, Kärkkäinen 1986, 29.) Denna fysiska aktivitetens starka samband med försörjningen syntes klart, för idrotten försvann från det dagliga livet då den inte längre var ett livsvillkor (Heikkinen 1979, 23).

Idrott för idrottandets skull var ovanligt ännu under mitten av 1800-talet. Mycket sällan arrangerades det skid- eller löptävlingar. Det vanligaste man fördrev tiden med var socialt umgänge i form av olika spel, lekar och dans. Bland männen var det populärt att mäta sina krafter genom olika styrkeövningar. I dessa var det inte förbättring av rekord eller utveckling av resultaten som var huvudsaken, utan viktigast var att kunna utse byns starkaste eller bästa man. Det var först senare, då samhället utvecklats såväl ekonomiskt som samhälleligt, som man började registrera och förstå rekordens betydelse. Samtidigt utvecklades idrotten från primitiva mot standardiserade, moderna former. Detta betydde även att olika idrottsgrenar fick sina hjältar som reste runt i landet, senare även utomlands, för att visa upp sina talanger. (Kärkkäinen 1986, 30.)

2.2 Folklig spel- och lekkultur

År 400 f.Kr. uttryckte sig filosofen Platon enligt följande: *“Det viktigaste i livet är leken. Människan som är skapad till Guds leksak, bör leva sitt liv lekande de vackraste lekar, uppoftande, sjungande och dansande, så att gudarna skall bli blida, fienden avvärjas och vinsten uppnås”*. (Kuusi 1979, 14.)

Idrottens teoretiker är alla överens om att idrotten har sina ursprungliga rötter i leken. Vad som lek egentligen är har beskrivits på många olika sätt. Leken kännetecknas av att den är frivillig och att alla som deltar i leken är beredda att följa vissa gemensamma regler. I leken föreställer man vanligen något, tävlar eller kämpar om något utan att ha några direkta nyttomål. Det är spänning och en viss tjusning liksom solidaritet som förbinder oss till leken. (Kuusi 1979, 15.)

I början av 1800-talet samlade Eljas Raussi fakta om lekar, nöjen och styrkeprövningar runt omkring i Finland. De tidiga lekarna hade inga enhetliga benämningar eller regler, lekarna gick från mun till mun och ändrade på detta vis form med tiden. De första beskrivningarna på lekar i Finland härrör sig från slutet av 1700-talet. Ända fram till början av 1900-talet var olika former av kodd- och slagspel de spel som främst utövades i Finland. (Kärkkäinen 1992, 24, 30.)

De flesta lekar, spel och danser som förekommit som finländarnas fritidssysselsättning är svåra att lokalisera till någon speciell ort där de skulle ha uppkommit. De har fått lokala drag i samband med sin utbredning och samtidigt så småningom blivit traditionella, lokala kulturinslag. Den allmänna uppfattningen är ändå att största delen har sitt ursprung i Centraleuropa och kommit till Finland via Skandinavien. (Kärkkäinen 1992, 25, Wuolio 1982, 26.)

Ring- och tafatt-lekar hade en viktig social funktion i det gamla bysamhället. Avsikten med dessa lekar var att sammanföra byns unga för att möjligen kunna finna en livskamrat. Lekarnas ideologi var att umgås med det motsatta könet och att få intryck från vuxenlivet, från världen utanför hemmet. Utöver detta hade lekarna som uppgift att reglera det sociala livet och ge var och en i bysamhället möjligheten att finna sin egen plats. (Kärkkäinen 1992, 33.)

2.3 Byns starkaste man

Ur material som samlats på 1840-talet framgår att det funnits ett flertal tävlings- och kampelar. Av dessa är den viktigaste brottning. Som känt har likväl Jukola-bröderna som "sockenskomakaren Esko" råkat ut för brottningsmatcher. Den gamla folkidrotten hade en stark anknytning till arbete, kamp och lek. Då männen väntade på sin tur vid kvarnen mätte de sina krafter på olika sätt. (Kuusi 1979, 18.) Kärkkäinen (1992, 20) skriver att man under 1930-50-talen delade in kraftprovningarna i fyra grupper: brottning, dragkamper, kast och lyft av vikter.

Överallt berättades sägner om onormalt starka män, ibland även om kvinnor. " En berömd kraftkarl från Mouhijärvi, Rauvas Jaakko, for till marknaden i Åbo. Där utbröt ett slagsmål mellan finska och svenska handelsmän. Jaakko såg en stund på slagsmålet och då han märkte att finländarna höll på att förlora sade han: 'Vänta pojkar så kommer jag och hjälper er, jag sätter undan mina handskar så att de inte kommer bort.' Jaakko lyfte upp en husknut och stack in handskarna mellan stenfoten och huset. Då svenskarna såg detta, sprang de genast sin väg" (från Virdois 1939). De typiska dragen hos den finländska kraftkarlen är tystlåtenhet och lugn. (Kuusi 1979, 18.)

Förutom styrkeövningarna var det också vanligt att man utövade olika former av skicklighetstrick. Till dessa hörde även trick där oerhört mod krävdes. Som exempel kan nämnas en test där man tävlade om vem som vågade släppa kniven mot sin överarmsmuskel från högsta höjd. Olika styrke- och skicklighetsövningar hörde till dragplåstren vid marknader, cirkusar och tivolin vid sekelskiftet 1900. Brottare vid cirkusar utmanade gärna personer från publiken. Dessa tivolin, folkfester, fungerade som modell för den nutida tävlings- och bänkidrotten. (Kärkkäinen 1992, 23-24.)

2.4 Hembygdsevenemangen som sociala förenare

Allmogens år bröts upp genom olika festligheter då en årstid övergick till en annan. Denna övergång var inte alltid helt tydlig, så för att poängtera växlingen utmärktes den med olika riter. Det är från dessa olika former av riter som en del kroppsövningar liksom idrotten har sitt ursprung. Genom olika ritualer försökte man skrämman bort onda

andar och blidka de goda. I Europa spelades fotboll till en början på gatorna i solnedgången. I mån av möjlighet skulle man spela i riktning öst till väst och föra så mycket oväsen som möjligt. Även i Finland har man under senare år gått tillbaka till idrottens kultiska ursprung och liksom bland katolikerna har man börjat arrangera löptävlingar på nyårsnatten. (Sironen 1995, 13.)

De första friidrottstävlingarna i Saarijärvi arrangerades inte under midsommaren vilket man kunde tro med tanke på dagens tradition. Efter att hörarbetet var avklarat den heta sommaren 1880 ställde Saarijärviborna igång nejdens första allmänna folknöje. Som festplats fungerade en plan invid landsvägen, talarstolen var pyntad med björkkransar och på planen fanns en lång intvålad påle där männen och pojkarna kunde mäta sin skicklighet i klättring. Förutom dessa aktiviteter kunde folket förnöja sig med hösäcks-kamp på bom eller brottning. Mot slutet av tillställningen närmade man sig det som senare kallats idrott, männen sköt fripistol, rodde och fröknarna sprang ikapp. Folknöjena och hembygdsevenemangen blev en tradition. De har på en del små orter bevarats i form av brandkårsfester, på annat håll ordnas sångfester, rockfestivaler och framför allt idrottstävlingar. (Kärkkäinen, Laitinen & Sironen 1997, 121-123.)

2.5 Mot en ny idrottskultur

Den nya tidens idrottsformer drog nytta av fria utrymmen. Folkets vilda bollspel stormade fram längs gränder, skogsdungar och bäckar. Genom 1600- och 1700-talets träningsformer avskiljde sig adelsbefolkningen från detta fria rum. De utvecklade hallkulturen: dans i salar, ritt i maneger, fäktning i fäktningssalar, tennis i bollrum och biljard i salonger. (Eichberg 1987, 32.)

Under slutet av 1700-talet ställde sig filantroperna mot dessa begränsningar. Friedrich Ludwig Jahn förde sina "Turnen", gymnastikövningar, till en äng utanför staden. "Under fri himmel" och "ljus och luft" istället för murar och tvång – med denna nya miljöbeskrivning av kroppskultur övergick man till utrymmets dimension. Från 1840-talet steg motsatsen till Jahns friluftidrottande fram genom en ny idrottshallarnas generation. Även flod- och havsbaden, som hade blivit populära under den första gröna vågen i slutet av 1700-talet, fick nu en stark konkurrent i badinrättningarna. Alla hade

inte tillträde till dessa badinrättningar. Män och kvinnor skiljdes åt liksom de olika samhällsklasserna. Kroppen som tidigare simmat naken bekläddes nu med badkläder. (Eichberg 1987, 32-33.)

Under början av 1800-talet syntes inte ännu märkbara förändringar inom kroppskulturen. Lek- och danskulturen hos stadsbefolkningen fick liksom under tidigare århundraden inflytande från Centraleuropas och Rysslands hov och spreds via herrgårdarna till landsbygden. Intressen med drag av nutidens idrott började växa fram. (Laine 1992, 101.)

Genom de mycket populära cirkusarna och tivolinöjerna som turnerade i städerna spreds nya former av kroppskultur. Gymnastik- och styrkeuppvisningar var vanliga under 1840-talet, speciellt bland utländska grupper som uppträdde vid dessa nöjeställningar. Cykel-, vandrings- och kanotutflykter var en ny idrotts- och motionsform under slutet av 1800-talet. Olika föreningar och organisationer ville att befolkningen skulle bekanta sig med sitt hemland och samtidigt röra på sig. (Laine 1992, 107-111.)

I början av 1900-talet gestaltade sig igen en motståndsrörelse mot inomhusidrotten med sina hallar. Ungdomsrörelsen Wandervogel och de proletariska naturvännerna vandrade igen ut i naturen. Idrotten i form av friluftsslekar blev populära. Luftbad, reformdräkter och nudiströrelsen strävade till att frigöra kroppen och göra plats för luft och ljus. Denna andra gröna våg nådde aldrig heller sina målsättningar. Idrotten började under 1920- och 1930-talen allt oftare begränsas till massiva stadion och skilja sig från icke-idrottsliga miljöer, ofta till grenspecifika monokulturer. (Eichberg 1987, 33-34.)

Vid övergången till 1900-talet kom tävlingsidrotten allt starkare med i bilden. Nytt inom den finländska kroppskulturen var att man inte längre endast tävlade bland herrskapet, i gentlemannaanda. Nu tävlades det på fullt allvar om såväl medaljer och penningpriser som om att slå nya rekord. Tävlingsidrottens individcentrerade ideologi, vinststrävan och kroppslig narcissism stötte på ett kraftigt motstånd från folkrörelserna. Dessa betonade vikten av intellektuella värderingar och samhällliga intressen. (Laine 1992, 119-120.)

Vi känner alla till Pierre de Coubertins utopi och vad det genom den olympiska rörelsen har blivit av den. Den kända frasen "snabbare, högre och starkare" har på inget sätt förlorat sin aktualitet i dagens samhälle. Tahko Pihkalas tankar däremot avvek en hel del från dessa olympiarörelsens slagord. Pihkala planerade vitt utbredda folkidrottsformer. Dessa i sin tur baserar sig på den gamla medicinska utopin om ett långt liv och positiva hygieniska samt pedagogiska värderingar. I dessa två koncept, olympiaidrott och idrott i Pihkala-anda eller resultat- och motionsidrott som vi idag hellre kallar dem, ryms inte hela spektrat av den nutida idrottskulturen. I den Akademiska Kvarten finns inslag av båda, men förutom detta finns där även påhittighet, skratt och folkfest. Andra exempel är innebandyn eller studentfotbollens blandlag. Bryter de inte idrottens logik genom att tillföra hövlighet och lekfullhet över könsgränserna till denna maskulina allvarliga tvekamp? (Sironen 1986, 141.)

Schmidt (1982, 117) anser att dagens samhälle och dess idrottskultur har tendenser av att fungera som en maskin. Sportmaskinen producerar nya idrottsgrenar – den producerar en mängd produkter, nöjelser och underhållning. Den har fått en betydande roll i det kapitalistiska och socialistiska ekonomisamhället. Idrottskulturens olika områden styrs till stor del av pengar, indirekt via sponsorer och media. Samtidigt som vi vet att allt flera människor försöker komma ifrån sportmaskinen genom konsumtionsvägran och att välja idrottsgrenar som inte blivit försporsligade existerar sporten och sportmaskinen.

I motsats till de tidigare formerna av idrott med klassiska tvekamper, man mot man, är det nu inte bara seger som gäller. Man eftersträvar i de flesta situationer att sätta rekord, banrekord, personligt rekord, världsrekord eller någon annan form av rekord. Rekordmanin har inga gränser. (Schmidt 1982, 108.)

3 SULKAVAN SUURSOUDUT – HISTORIA OCH NUTID

Som en skärgårdskommun utan landsvägsförbindelser hade Sulkava i århundraden varit beroende av sina vattenleder. Då landsvägen byggdes under 1930-talet föll Sulkavabornas roddkunskap så småningom i glömska och samtidigt blev båtbyggarnas yrkesgrupp allt mer utan sysselsättning. Redan före krigstiden hade en ung båtbyggare vid namn Kauko Miettinen funderat på hur man kunde återuppliva Sulkavabornas roddintresse. Tanken om att ro från soluppgång till solnedgång fascinerade Miettinen och han presenterade idén för Sulkava-föreningens dåvarande ordförande Väinö Vihavainen. För Vihavainen verkade idén att ro 65 kilometer under en dag till en början främmande, vem skulle vara så galen att han gick in för något liknande? Sulkava-föreningens ordförande övertalades och ”Sulkavan suuret soutukisat eli Partalansaaren ympärisoutu”, som det stod på afficherna, såg dagens ljus. (Kenola 1999, 15-18, Pelkonen 1999, 10.) Den första rodden år 1968 var rätt anspråkslös i jämförelse med de senare. Deltagarantalet vid den första rodden var 36 personer, fördelade på 21 båtar (Eerikäinen 1983). ”Partalansaaren ympärisoutu” blev i varje fall en årligen återkommand höjdpunkt i det somriga Sulkava. (Pelkonen 1999, 10.)

3.1 Man rodde redan före Sulkava

I ett tusen sjöarnas land är det rätt naturligt att rodden har traditioner flera hundratals år tillbaka (Suomen Soutuliitto 1970, 6). Forsande älvar har bidragit till att båttrafiken inte utvecklades till fartygstrafik. I Birkala använde man sig av stora båtar med plats för många roddare, i vilka man kunde transportera stora mängder människor samtidigt (Wuolio 1982, 13.) När de första kyrkorna byggdes på 1500-talet vid Näsijärvis stränder, var vattenlederna de enda tjänliga farlederna både sommar- och vintertid. Det började byggas stora kyrkbåtar i vilka hela byar fick plats under sina kyrkfärder. Vanligen hade dessa båtar 4-15 årpar, men det förekom båtar som hade t.o.m. 30 årpar (Wuolio 1982, 13). Så småningom utvecklades dessa färder till spontana tävlingar där konditionen sattes på prov. Vanligt var att resorna kunde ta upp till fem timmar. (Lehtonen 1995, 32, Suomen Soutuliitto 1970, 6, Wuolio 1982, 14.)

Befolkningen på ön Partalansaari i Sulkava har varit storroddare långt före Sulkavan Suursoudut. För Partalansaariborna var rodden ingen festlighet utan en vardaglig livsstil. Då de inte hade någon landsväg att ta sig fram längs gick färderna sommartid med båt och vintertid längs isarna med häst eller på skidor. (Pelkonen 1999,76.) För en stor del av invånarna i Sulkava var kyrkfärderna de längsta resorna man överhuvudtaget gjorde. De viktigaste kyrkbesöken, på söndagarna, gjordes normalt med kyrkbåtar. Båtarna hade vanligen 7-12 årpar och var 10-15 meter långa. Under de längsta kyrkfärderna som gjordes på sommaren till Nyslott sägs Sulkavaborna ha haft ännu större båtar där det kunde finnas upp till 80 roddare, fördelade på 20 årar. (Pelkonen 1999, 76-77.)

Många kyrkfärder inleddes redan på lördagen på grund av den långa resan. Under de långa sträckorna var alla vuxna tvungna att ro, de äldsta placerades i aktern på "latmansbänken" och barnen samt provianten i fören. Före starten kastade männen av sig ytterrocken och satte sig att ro iklädd väst eller endast i skjorta. Kosunen (1991, 55) skriver i boken Saimaa att kvinnorna ofta var klädda i endast underskjorta och underkjol, männen i kalsonger, skjorta och stövlar med kniven i bältet och filthatt på huvudet. Äkta par placerades vanligen att ro tillsammans liksom yngre pojkar och flickor. Detta var ett utomordentligt tillfälle att lära känna varandra och samtidigt granska kandidater för kommande svärdöttrar och svärsöner. Till styrman för kyrkbåten valde man någon äldre person som var erfaren och kände till alla grund längs rutten. (Pelkonen 1999, 77.)

Kyrkbåtsrodden inleddes i lugnt tempo, men så småningom ökade takten och det uppstod ofta en tävling mellan de olika båtarna. Det samma gällde även för hemfärden, men ingen fick starta förrän kyrkklockorna slutat ringa. Då man återvände hem drogs båtarna upp på land och årorna förvarades inomhus. Man skötte väl om båtarna och för att inte skada dem transporterades boskapen aldrig i båtarna. (Pelkonen 1999, 77.) Det var först under slutet av 1800-talet som ångbåtarna började tränga undan kyrkbåtarna, som hade medfört stor nytta och mycket glädje för sina användare. (Suomen Soutuliitto 1970, 6)

3.2 De första åren - nyhetens behag

Ännu en dag före den andra söndagen i juli 1968 fanns det skeptiker som tvivlade på roddeevenemanget. Arrangörerna var ändå säkra på sin sak, idén var tillräckligt galen för att väcka uppmärksamhet, sträckan tillräckligt lång för utmana till kraftmätningar och på insjöarna blir stormen sällan så hård att den skulle förhindra någon att bege sig av. Starten hade gått på något som kom att bli en folkfest och tävling utan like, ett äventyr för varje deltagare. Publiken räknades till hundratals redan det första året och man ville ta väl hand om den. Lantbrukarkvinnorna hade ställt i ordning en buffé för att kunna erbjuda service åt åskådarna. Alla deltagare underskred idealtiden tolv timmar och de bästa gissade att det vid tjänligt väder skulle vara möjligt att ro sträckan på sex timmar. Efter prisutdelningen och matserveringen rodde singelklassens vinnare, tävlingarnas nestor, 67-åriga Einari Luukkonen ännu de tio kilometer som krävdes för att han skulle komma hem. Förutom Einari Luukkonen deltog tre andra i klassen för ensamroddare, tvåmannabåtarna var sexton till antalet. (Kenola 1999, 18.)

Följande år hade tävlingsklassernas antal ökats till fyra och deltagarantalet var nu 87 roddare. Under årens lopp utvecklades Sulkava-rodden hela tiden. Man lät tillverka egna medaljer och tävlingarnas namn ändrades från "Partalansaaren ympärisoudut" till "Sulkavan Suuret Soutukisat". Programutbudet blev allt bredare och man var mån om att alla skulle trivas, såväl deltagarna och publiken som arrangörerna, som alla ställde upp på frivillig basis. Båtarna blev allt mera snabbgående och för att hålla kvar säkerheten och den traditionella Savolaxmodellen beslöt Sulkava-föreningen att fastställa regler om båtarnas konstruktion. Sulkava-roddens klasser utökades fortsättningsvis och nya serier var damernas ensamrodd och den senare mycket populära utfärdsklassen (retkisoutu). För turistklassen fanns inga direkta regler, men det var önskvärt att båtarna var av Savolaxmodell. Roddeevenemanget började synas allt mer, det såldes roddrekvisita och reklamaffischer sattes upp. Sloganen "Tuas souvetaan Sulkavalla" blev känt runtom i landet, på tio år hade Finlands största roddtävlingar gett Sulkava en egenartad prägel. Sulkava hade blivit ett varumärke. (Kenola 1999, 20-23.)

I ett tidigt skede hade man inom Sulkava-föreningen diskuterat anskaffandet av en kyrkbåt. Sommaren 1975 förverkligades drömmen och båtlaget med 18 roddare

utmanade några andra lag på en kort distans. Det räckte ända fram till 1984 förrän kyrkbåtar sågs runda Partalansaari. (Kenola 1999, 25-26.)

3.3 Nutidens Sulkava

Under årens lopp har deltagarantalet stigit i takt med att roddklasserna har ökat, vilket i sin tur har lett till att roddeevenemanget varar i många dagar. Deltagarantalet har ökat årligen, med undantag för ett år, och kommer snart att överskrida gränsen för 10000 roddare. (Pelkonen 1999, 10.)

I dagens läge är antalet roddklasser i Sulkavan Suursoudut totalt 18 stycken. Flera av dessa klasser ros både på lördag och söndag, en del av dem med FM-status. Utfärdsklassen ros vid två olika tillfällen och vardera varar i två dagar. Roddarna rör ungefär hälften av sträckan under första dagen varefter man övernattar och fortsätter färden nästa dag. (Informationsblad om Sulkavan Suursoudut 2001, 3-13.)

Sulkavan Suursoudut förändrar den lilla landskommunens liv, som inget annat sommarevenemang i Finland. Ingen annanstans tiodubblas kyrkobyns befolkning eller finns det så många talkoarbetare, 500-600 personer eller närapå 20 procent av kommunens invånare. Allting koncentreras till fyra dagar i juli då kommunen lever upp mer än till valborg och midsommaren tillsammans. Under de resterande 361 dagarna är allting lugnt och fridfullt, för de dagarna går till planering och förberedelser av världens största roddevenemang. (Keränen 1999, 7.)

Under de senaste åren har karaktären av en folkfest, karneval, fått en allt starkare betoning. Det erbjuds mat, dryck och nöjen hela natten. En tyst stund förekommer aldrig, men lugnast är det under morgontimmarna. Som längst varar lugnet i några timmar, då man med god tur kan höra vågskvalp och fågelsång. I Sulkava är det andra veckoslutet i juli inte fredat för fågelskådare eller folk som vill lyssna till naturens läten, för under roddeevenemanget prioriteras rodd, fest och avkoppling. (Keränen 1999, 8.)

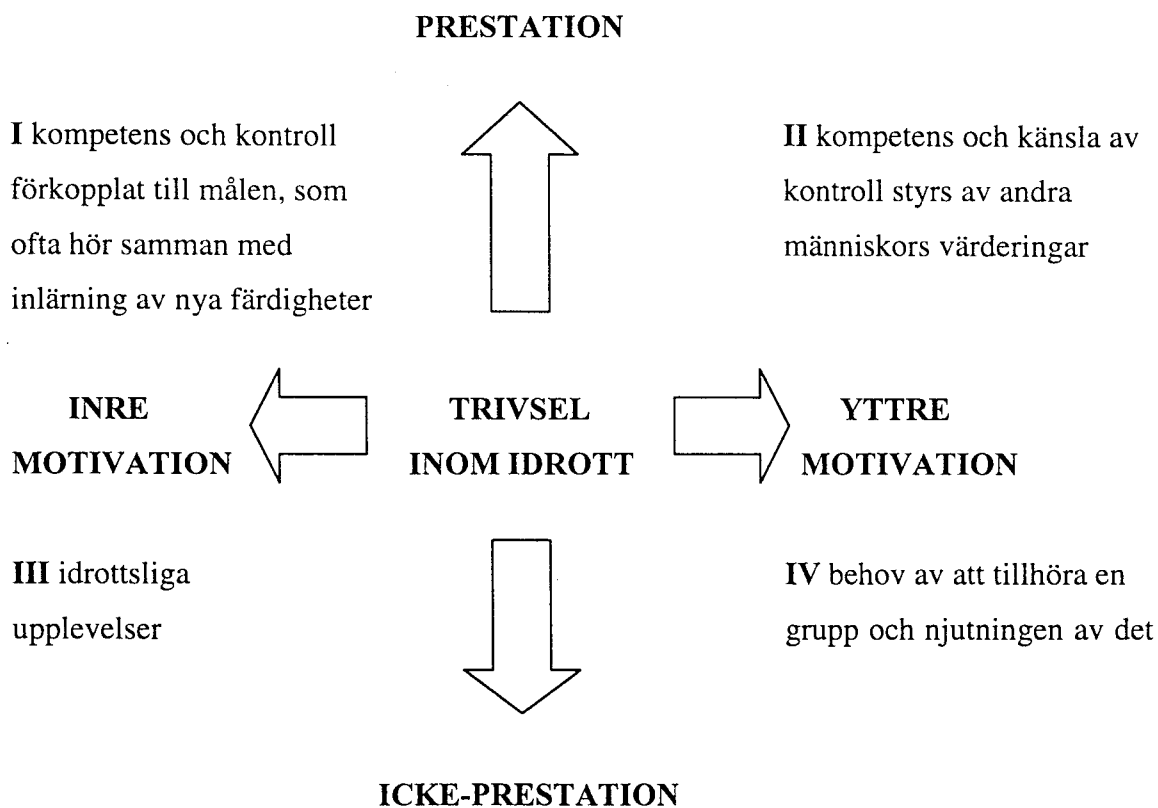
4 VAD INTRESSERAR INOM IDROTTEN – MOTIVATION FÖR IDROTT

I vilken utsträckning, varför och hur man utövar idrott är främst beroende av motivationen för idrott. Ordet motivation härstammar ursprungligen från latinets *motivus*, som betyder "röra på, hålla i rörelse" (Donnelly & Birrell 1979, 1). Motivationen är en summa av flera faktorer, som grundar sig dels på individens tidigare erfarenheter, dels på bl.a. individens kunskapsnivå, omgivningen och resurserna. (Mäntylä 1990, 74.)

4.1 Motivation och idrottsutövande

Liukkonen (1998, 10) påstår att känslan av trivsel är en av de viktigaste faktorerna som påverkar deltagandet i motionsidrott liksom i idrott överlag. Trivslefaktorerna är ett viktigt delområde då man förutspår hur långvarigt individens idrottsutövande kommer att bli.

Scanlan och Lewthwaite har konstaterat att trivseln inom idrotten har starka samband med den inre motivationens struktur. Scanlan har konstruerat en modell för trivsel inom idrott i vilken han placerar huvudorsakerna till trivsel i fyra olika fält utgående från prestationen (figur 1). (Fox 1998, 18.)

FIGUR 1. Scanlans modell för trivsel inom idrott enligt Fox (1998, 17)

Motivationen kan dessutom indelas i allmän motivation och situationsmotivation. Med allmän motivation avser man verksamhet som karaktäriseras av bestående strävan att nå ett mål eller bestående intresse för någon verksamhet. Målsättningarna ändrar inte från en situation till en annan. Som ett exempel kan tas människans vilja att utöva motion i hälsosyfte. Med situationsmotivation avses däremot de beslut personen gör i varje enskild situation. Situationsmotivationen avgör om man överhuvudtaget deltar i verksamheten och hurdan intensiteten är. Den allmänna motivationen, impulser och möjligheterna för idrottsutövning inverkar alla på situationsmotivationen. (Silvennoinen 1987, 15-18; Telama 1986, 151.)

Förutom den tidigare nämnda indelningen kan talar man om motivation som är betingad av inre och yttre faktorer. Inom motivationen som är betingad av inre faktorer upplever man utförandet av prestationen som så intressant att det räcker som stimulans för att ta itu med uppgiften. Motivationen utgår alltså från personen själv och han behöver inte någon yttre belöning eller kontroll från omgivningen. (Cratty 1989, 195; Liukkonen,

Telama & Jaakkola 1998, 9.) Motivationen som är betingad av yttre faktorer utnyttjar materiella och sociala belöningar, som egentligen inte hör ihop med prestationens utförande. (Cratty 1989, 195.) Idrottsutövande i vilket motivationen kommer utifrån har ansetts vanligare bland tävlingsidrottare än motionsidrottare (Silvennoinen 1987, 18).

Enligt den kognitiva evolutionsteorin innebär motivationen som är betingad av inre faktorer strävan efter kompetens och självförverkligande. Enligt Harter är den inre motivationen uppbyggd kring tre grundsyner:

- strävan efter och viljan att uppleva utmaningar
- strävan efter att självständigt och individuellt klara av prestationer
- intresse och nyfikenhet för uppgiften

Förutom dessa tre delområden inom motivationen som är betingad av inre faktorer krävs två evaluerande nivåer – självutvärdering och definition av kriterier för framgång. (Ruohotie 1985, 11-12.)

Idrottsutövning där man strävar efter att vinna över andra baserar sig på prestationsmotivation (Silvennoinen 1987, 20). Detta berör även Telamas (1986, 153) omnämnda kompetensmotiv, med vilket menas att individen motiveras genom att sträva efter sådana prestationer där han eller hon når resultat. I detta fall är skickligheten och kunnandet inte det viktigaste utan upplevd framgång betyder mest. Framgången kan i sin tur vara viktig för individens jag-bild (ego). Framgång betyder här inte endast att besegra andra, utan också att förbättra de personliga prestationerna inom t.ex. motionsidrotten.

4.2 Klassificering av idrottsmotiv

Kenyon (1971, 71-81) har framställt en modell där motivationen för idrott delats in i sju klasser. Kategorierna är: utlösare av spänning och aggressioner, erfarenheter som främjar hälsa och kondition, estetiska och asketiska upplevelser. Förutom dessa finns motiv som baserar sig på sociala erfarenheter, producerande av starka känslor och risktagningar.

Eichberg däremot presenterar tre huvudgrupper som människans idrottsliga motiv kan delas i: prestationsidrott, funktionellt idrottsutövande och expressivt idrottsutövande. Prestationsidrotten kan långt jämföras med den klassiska tävlingsidrotten, där målen är produktion, förbättring och maximerande av resultaten. Inom det funktionella idrottsutövandet är motiven vanligen att sträva efter befrämjande av människans välbefinnande, dvs. fysiskt välmående och socialt umgänge i samband med idrottandet. Målen för den expressiva idrotten är att producera njutbara upplevelser både individuellt och i grupp. (Mäntylä 1990, 74.)

Ytterligare en indelning kan göras vad beträffar motivationen för idrottande. Idrottsmotivationen kan indelas i två delar beroende på graden av medvetenhet. Motivationen kan uppstå och utvecklas som en kognitiv process, då individen medvetet överväger idrottens betydelse och därefter sätter upp mål åt sig själv. Motivationen för idrott kan även ha starka emotionella drag, då målen med idrottandet är att uppnå eller undvika ett visst känslotillstånd. Enligt Telamas definition är de känslomässiga motiven de viktigaste. Som exempel på dessa kan ges avkoppling, rekreation, spänning och naturupplevelser samt upplevelser i allmänhet. Till rationella motiv klassificeras däremot t.ex. konditionens betydelse, viktkontroll och hälsa. En del av känslotillstånden man upplever genom idrotten syns snarare som tillfälliga upplevelser än som egentliga motiv. Upplevelser har visat sig vara mycket viktiga och ha en stor påverkan av individen. (Telama 1986, 152-153; Silvennoinen 1987, 15.)

4.3 Finländarnas idrottsmotiv

Den finländska vuxna befolkningens viktigaste motiv för idrott och motion är avkoppling, rekreation samt orsaker som har med hälsa och kondition att göra. Naturen och naturupplevelser är också centrala motiv för finländarnas idrottsutövande. (Telama 1986, 155.) Friluftsidrotten kan i sin tur bjuda motionären på flertalet upplevelser. Den kan vara motiverande direkt utgående från idrotten i sig själv eller så kan tyngdpunkten ligga vid naturen då idrotten endast är ett sätt att komma ut i det fria. Vanligtvis smälter dessa motiv mer eller mindre samman för människan. Största delen av vad vi kallar idrottsmotivation, hör på något sätt ihop med två psykologiska faktorer. Motivationen framkommer dels genom att förstärka jag-bilden och att upprätthålla självkänslan, dels

genom att minska känslan av depression och utlösning av spänningar. Naturen och upplevelserna i denna ger goda förutsättningarna att uppnå dessa positiva känslor. (Telama 1992, 73-74.)

För kvinnor ger idrotten en möjlighet till estetiska upplevelser och självuttryckande, männen däremot anser tävling och prestation som motiverande. Den sociala motivationen liksom spänningsmoment som upplevs inom idrotten anses som viktigare bland männen än hos kvinnorna. Idrottens betydelse och motiv förändras under livet. Behovet av spännande upplevelser och ansträngning samt prestationens betydelse minskar med åldern. De sociala motiven betonas bland unga män, för yngre kvinnor är däremot viktkontrollen av stor betydelse. (Telama 1986, 155-175.)

4.4 Motiven bland deltagare i massidrottsevenemang

Enligt Vuolle (1986, 92) är de vanligaste motiven för deltagande i Aulanko-loppet hälsofrämjande, avkoppling och frigörelse från problem och bekymmer. I massidrottsevenemanget "Naisten Kymppi" betonas de sociala motiven liksom stämningen. Två tredjedelar anser att stämningen och "fiilisen" är det som tilltalar mest vid massidrottsevenemanget. Samtidigt var 55 % av deltagarna av den åsikten att samhörigheten bland damerna var speciellt viktigt och hälften ansåg idrottens glädje och uppfriskande verkan betydelsefull. Knappt en tredjedel tyckte att det är viktigt att man inte betonar tävling i dessa evenemang. (Kalliopuska & Rahnasto 1989, 120.) Vid "Suomi Meloo" är de viktigaste motiven bland deltagarna trivsel, social samhörighet och stämningen vid ett stort evenemang. Att få uppleva naturen och vyerna samt motion är också betydelsefulla motiv för att delta. Männen betonade framför allt motion, stämning och rekreation, damerna ansåg däremot samvaron och paddlingen i sig själv som viktiga motiv. (Pasanen 1989, 44-46.)

Deltagarna i motionsidrottsevenemang anser i allmänhet att de viktigaste motiven för deras deltagande är främjande av hälsa och kondition, avkoppling från vardagliga bekymmer och en känsla av välbefinnande. Förutom dessa verkar en medalj eller ett diplom för genomförd prestation vara betydelsefulla för många. (Laiho 1982, 23.) I "Naisten Kymppi" har deltagarna speciellt betonat atmosfären vid löpevenemanget och

det verkar vara genomgående för damer som deltar i massidrottsevenemang. Damerna anser dessutom att man genom denna form av idrott kan utveckla förståelsen av andra individer samt lära sig dela positiva känslor och upplevelser med andra. (Kalliopuska & Rahnasto, 1989, 122.)

5 FORSKNINGSPROBLEM

Det övergripande syftet med denna undersökning var att klargöra för hur hembyggsdagen i kommunen Sulkava har blivit ett av de största motionsidrottsevenemangen i Finland och vad som år efter år lockar allt fler roddare att runda ön Partalansaari.

I min problemformulering har jag dels sett på Sulkavan Suursoudut ur ett historiskt perspektiv genom att följa upp hur evenemanget har utvecklats under årens lopp. De andra frågorna jag vill ha svar på härrör sig till dagens Sulkavan Suursoudut och då specifikt motionärerna som deltar i utflyktserien.

Min referensram bygger sig kring följande områden och frågor:

1. Hur har Sulkavan Suursoudut utvecklats från år 1968 till 2001?
2. Vad får motionsroddarna att delta i Sulkavan Suursoudut?
3. Deltagarna i Sulkavan Suursoudut
 - 3.1 Vem deltar i Sulkavan Suursoudut?
 - 3.2 Finns det samband mellan deltagarnas motiv att delta och deras kön, ålder samt sociala situation?
4. Familjens roll i Sulkavan Suursoudut
 - 4.2 Vilken är motionsroddarnas familjesituation?
 - 4.3 Är Sulkavan Suursoudut ett evenemang i vilket hela familjen deltar?

6 UNDERSÖKNINGSMETODER

6.1 Undersökningens population

Undersökningen genomfördes på motionsroddare som deltog i utflyktsserien vid Sulkavan Suursoudut under det andra veckoslutet i juli 2001. Roddarna deltog i kykbåtsklassen där största delen representerar något företag eller tillhör ett kamratgäng. Totalt 204 motionärer deltog i undersökningen, varav 43,1 % (n=85) var kvinnor och 56,9 % (n=119) män. Största delen av motionsroddarna kom från huvudstadsregionen (25,0 %) eller någon annan storstad med över 50000 invånare (16,7 %). Resten av deltagarna kommer ungefär i lika stor grad från stad med 15000-50000 invånare (29,9 %) och en liten stad eller kommun med under 15000 invånare (27,9 %). Majoriteten av roddarna har tidigare deltagit i Sulkavan Suursoudut (58,3 %), men det finns även rätt många för vilka detta är första gången.

6.2 Utförandet av undersökningen

Undersökningen genomfördes vid motionsroddarnas rastplats Varviranta, där jag själv fanns på plats. Efterhand som roddarna anlände till sitt övernattningsställe valde jag slumpmässigt ut personer till undersökningen. Jag delade ut frågeformulär som de fyllde i vid samma tillfälle. Eftersom jag själv var närvarande kunde motionsroddarna få preciserade instruktioner om de hade svårigheter att förstå enkäten. Kvällsprogrammet vid Varviranta och speciellt festligheterna med tillhörande dans gjorde att deltagarna hade annat att tänka på än att besvara frågor. Trots detta anser jag att jag kan vara nöjd med antalet svar (n=204) jag fick. Enkäterna och svaren har kodats och bearbetats manuellt. Det att jag själv övervakade ifyllandet av frågeformulären bidrog till att ifyllandet skedde utan bekymmer. Samtidigt kunde jag inse att endast tre svar måste lämnas utanför undersökningen på grund av ofullständigt ifyllande eller toma svar.

6.3 Undersökningsmätare och statistiska analyser

Enkäten innehöll 16 frågor av olika karaktär (bilaga 1). Frågorna 1-7 klarade personuppgifter och deltagarnas sociala situation. Motionroddarnas idrottsvanor och idrottsutövning behandlades genom frågorna 8-11 och deras motiv för deltagande i Sulkavan Suursoudut i fråga 15. Svaren har behandlats statistiskt med SPSS for Windows 10.1. Svarens fördelning är sammanställd i frekvensform (bilaga 2). För att se hur de olika motiven sammanföll till helheter utfördes en faktoranalys. De slutliga faktorerna fick en central roll i min fortsatta undersökning då jag försökte klargöra hur olika grupper inom populationen kunde förklara variationerna mellan faktorernas poäng.

6.4 Reliabilitet och validitet

Ett bekant problem (Silvennoinen 1987, 55) vid faktoranalys av idrottsmotiv är svårigheten att skilja de egentliga faktorerna från slumpfaktorerna. För att bestämma antalet faktorer som skulle användas vid vidare resultatanalys genomfördes faktoranalys enligt Principal Axis Factoring-metoden i SPSS for Windows.

Utgångsläget för faktoranalysen är gott. Determinanten för korrelationsmatrisen (bilaga 3) är 1,371E-05 och är då nära noll liksom den bör. Bartlett's test ger en signifikans där $p=0.000$. KMO-testet ger värdet .828, vilket även det visar att utgångsläget för genomförandet av faktoranalysen är bra.

Först gjordes körningen med öppet antal faktorer vilket resulterade i en fördelning med nio faktorer. Faktorernas egenvärden och procentuella förklaring av den totala variansen blev så små att efter eget begrundande bestämdes att göra en faktoranalys med sex faktorer. Denna analys framställde lösningen så att en faktor blev en blandfaktor med olika motivvariabler. Blandfaktorn hade ingen direct gemensam nämnare så slutligen beslöts att göra en faktoranalys med fem faktorers lösning och Varimax-rotation. De slutgiltiga faktorbenämningarna är följande: 1) Kondition och hälsa, 2) Avkoppling och rekreation, 3) Naturupplevelser, 4) Ansträngning och prestation samt 5) Social samvaro. Vid faktoranalysen blev kommunaliteterna för motivvariablerna "Rusketus" och "Perheen yhdessäolo" så låga att de lämnades bort från den slutliga lösningen. De

slutgiltiga faktorerna sammanföll med de områden som litteraturen (Kenyon 1971, Telama 1986, Silvennoinen 1987) nämnt.

Faktorernas reliabilitet granskades genom att använda Cronbachs α -värden. Alfavärdena för slutgiltiga faktorerna (tabell 1) visade att konsekvensen inom faktorerna är god. Alfavärdet för en enskild faktor kunde inte ha höjts genom att stryka någon av motivvariablerna.

TABELL 1. Faktorernas Cronbach α -värden

Faktor	Faktorns alfavärde	Antal variabler	Skala
Kondition och hälsa	.88	8	1-5
Avkoppling och rekreation	.72	6	1-5
Naturupplevelser	.75	3	1-5
Ansträngning och prestation	.66	5	1-5
Social samvaro	.69	3	1-5

I tabell 2 kan man se fördelningen och spridningen av laddningarna hos de olika faktorerna. Samma tabell visar att kommunaliteterna (h^2) varierar från mycket goda till rätt så svaga (.90-.19). Största delen av kommunaliteterna är godtagbara och de motivvariablerer som finns med har rätt kraftiga laddningar. De fem faktorerna förklarar 46,8 % av motivvariablernas totala varians.

TABELL 2. Motivmätarens laddningar med fem faktorers Varimax-rotation

Variabel	Faktor					h ²
	1	2	3	4	5	
Kunnon kohottaminen	.85					.77
Terveet elämäntavat	.82					.70
Terveiden ylläpitäminen	.76					.68
Työkyvyn ylläpitäminen	.65					.58
Rasitus, ponnistelu	.60					.43
Kunto kuuluu velvollisuuksiin	.49					.42
Painon säätely	.46					.48
Itsensä voittaminen	.43					.25
Stressin purkaminen		.72				.58
Vastapaino työlle		.57				.38
Kiireiden unohtaminen		.51				.39
Festareiden tunnelma		.47				.27
Juhliminen, tanssiminen		.44				.27
Mahdollisuus rentoutumiseen		.40				.36
Kaunis luonto			.77			.81
Upeat maisemat			.71			.72
On aikaa ajatella			.44			.30
Sulkavan Suursoudut on in!				.58		.45
Koska muutkin osallistuvat				.52		.29
Hiki ja suihku				.49		.43
Trimmattu vartalo				.45		.37
Kilpailu				.41		.19
Mukava yhdessäolo					.94	.90
Porukka, kaverit					.52	.30
Ulkoilu					.49	.45
Egenvärde	4.09	2.16	1.83	1.82	1.81	11.71
%-andel av totala variansen	16.4	8.6	7.3	7.3	7.2	
Kumulativ andel av totala variansen (%)	16.4	25.0	32.3	39.6	46.8	
Cronbachs α -värde	.88	.72	.75	.66	.69	

Faktorbeskrivning

1 = Kondition och hälsa

2 = Avkoppling och rekreation

3 = Naturupplevelser

4 = Ansträngning och prestation

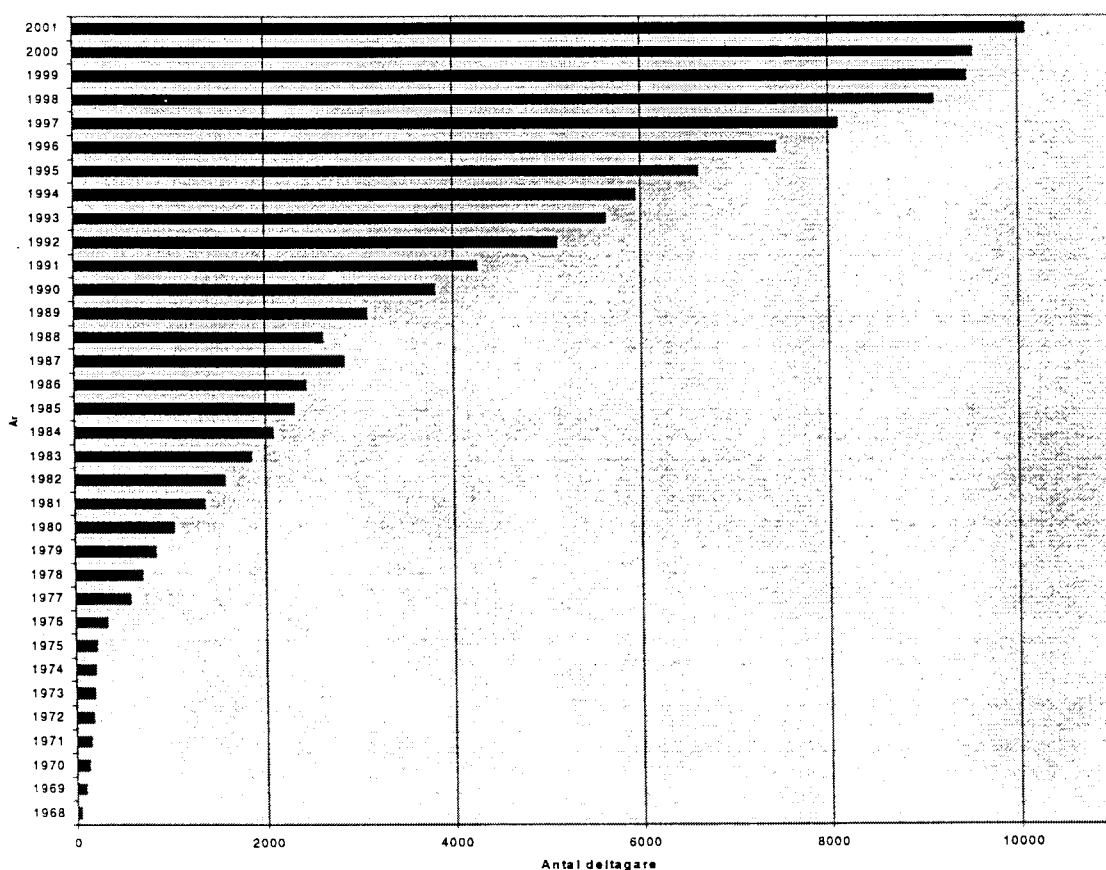
5 = Social samvaro

Med undersökningens validitet menas att frågeformuläret verkligen mäter det som är meningen att skall mätas (Storå 1982, 203.) Innehållsvaliditeten kan anses vara god eftersom deltagarna i undersökningen inte borde ha problem med att uppge personliga uppgifter och uppgifter som berör dem själva. Motivmätaren grundar sig på de motiv för idrott som Kenyon (1971) beskrivit. De motivvariabler jag använt är baserade på samma som Silvennoinen (1987) och Telama (1986) använt sig av vid mätning av idrottsmotivation. Resultatens yttre validitet kan anses vara god eftersom populationen som består av motionsroddare är rätt så homogen. Antalet undersökta personer är relativt stort ($N = 204$), vilket också förstärker den yttre validiteten. Genom att själv befinna mig på plats vid ifyllandet av frågeformulären och göra frågeställningarna lätt förstådda ökas tillförlitligheten i undersökningen. Kriterievaliditeten kan anses som god eftersom resultaten från denna undersökning stämmer relativt bra överens med tidigare utförda undersökningar inom liknande områden (bl.a. Kalliopuska & Rahnasto 1989, Pasanen 1989).

7 RESULTAT

7.1 Sulkavan Suursouduts utveckling från år 1968 till 2001

Året var 1968 då båtbyggaren Kauko Miettinen dröm gick i uppfyllelse. Han hade återupplivat båtbyggartraditionen och fått Sulkavabornas roddnista att tändas igen. Den första Sulkavarodden, eller "Sulkavan Suuret Soutukisat" som tävlingen hette, såg sitt ljus den 14 juli 1968. Efter det har evenemanget utvecklats till världens största roddevenemang. Deltagarantalet har ständigt ökat allt eftersom antalet båtclasser och tävlingsserier har utökats. Från att år 1968 varit en dags tävling har Sulkavan Suursoudut utvecklats och växt till en fyra dagars folkfest. Roddarnas antal har med enstaka undantag ökat varje år (figur 2).

FIGUR 2. Deltagarantalets utveckling i Sulkavan Suursoudut under åren 1968-2000 (Informationsblad om Sulkavan Suursoudut 2001, 14.)

1968 startade 36 roddare runt ön Partalansaari och sommaren 2001 var deltagarantalet uppe i otroliga 10069. Antalet roddare översteg 1000 vid år 1980 och 1992 var gränsen på 5000 roddare spräckt. Under de tio senaste åren har deltagarantalet fördubblats. För att båtarna skall räcka till och alla skall få plats är arrangörerna tvungna att utöka starternas antal. Trots att evenemangets karaktär har ändrats under årens lopp fungerar allting fortfarande med frivillig arbetskraft liksom under roddens första år.

Roddbåtarna utvecklades under de tidiga åren för att bli allt snabbare. För att hålla kvar den traditionella Savolaxmodellen har Sulkavaföreningen fastställt regler för hur båtarna skall vara konstruerade. Fastän båtmodellen har hållits traditionell har materialen utvecklats och samtidigt har farten ökat. I den öppna singelserien rodde tävlingarnas första segrare Einari Luukkonen i mål på tiden 8.29,4. 1978 underskreds sex timmar för första gången och rekordet för sträckan, 5.04,5, roddes år 1991 av Ari Kankkunen.

Kyrkbåtarna sågs runda Partalansaari för första gången 1984. Båtarnas antal ökade snabbt och detta visade sig vara en fullträff för att få motionärerna med i evenemanget. Trots att de flesta motionsroddare inte bryr sig om hur snabbt de lyckas ta sig i mål, strävar tävlingsklassens roddare om att slå det hårda rekordet för kyrkbåtarna: 3.57,59.

7.2 Vad får motionsroddarna att delta i Sulkavan Suursoudut?

För 41,2 % av de motionsroddare som deltog i undersökningen var detta första gången de rodde vid Sulkavan Suursoudut. Större delen av de intervjuade hade deltagit i roddeevenemanget tidigare och vanligast var att man varit med 1-3 gånger tidigare. Det förekom ännu fåtalet motionärer som deltagit upp till tio gånger, men de som funnits med längre var lätträknade. Bland de som var med i undersökningen fanns en person som rott i Sulkava 18 gånger.

Nästa alla (89,7 %) deltagare är av den åsikten att de tror sig delta på nytt i Sulkavan Suursoudut. Det fåtal som svarat att de inte kommer att delta flera gånger i roddeevenemanget är alla sådana som nu deltog för första gången. Orsaken varför de inte

tror sig delta igen framkommer inte entydigt för alla, men i de flesta fall anser motionärerna att det räcker för dem att uppleva denna typ av utmaning endast en gång. Eftersom majoriteten av roddarna har deltagit endast ett fåtal gånger i Sulkavan Suursoudut har de flesta svarat att deras motiv att delta inte har förändrats under årens lopp.

De allra flesta är nöjda med roddeevenemanget. Motionärerna kommer fram med flera olika förklaringar om vad som är viktigast för deras deltagande. Många poängterar lagandan och den sociala samvaron som viktiga motiv för att delta. För endel är det viktigast att övervinna sig själv, för andra har Sulkava blivit en tradition. En dam som själv deltagit 6 gånger förklarar sitt deltagande på följande sätt:

“ Pojasta täytyy saada soutuneuvos, 11-vuotias poika on nyt mukana neljättä kertaa. Ensimmäiset soudut olivat enemmän kunnontestausta – parisoutuna kilpailuissa. Nyt hauskanpitoa!”

7.3 Deltagarna vid Sulkavan Suursoudut

7.3.1 Vem deltar i motionsrodden vid Sulkavan Suursoudut?

Medelåldern för de motionsroddare vid Sulkavan Suursoudut som deltagit i undersökningen är 41 år. Den yngsta roddaren som deltog i undersökningen är 21 år och den äldsta 63 år.

Fördelningen över motionsroddarna som deltar vid Sulkavan Suursoudut vad beträffar deras bostadsort är rätt jämn. Det kan inte urskiljas att bostadsorten varifrån deltagarna kommer skulle ha några specifika drag. Största delen är bosatta i huvudstadsregionen eller en annan stad med över 50000 invånare, men många kommer från en liten stad eller kommun med under 15000 invånare.

De flesta deltagarna i motionsrodden vid Sulkavan Suursoudut är bosatta i Södra Finlands län (47,5 %). En knapp tredjedel (30,9 %) kommer från Östra Finlands län och ungefär en femtedel (19,1 %) från Västra Finlands län. Deltagarantalet från de nordligare delarna av Finland är marginellt.

Motionsroddarna har en rätt så hög utbildningsnivå (tabell 3). Största delen av deltagarna har en utbildning från högskola, universitet eller yrkeshögskola. Den mest förekommande utbildningsformen bland motionärerna vid Sulkavan Suursoudut är någon form av yrkesskole-examen. Andelen arbetslösa som deltar motionsrodden vid Sulkavan Suursoudut är mycket liten, endast 0,5 %. De flesta har någon form av arbetsförhållande och endast 1,0 % är studerande

TABELL 3. Högsta genomgångna utbildning bland motionsroddarna vid Sulkavan Suursoudut (n=204)

Skolstadium	f	%
Folk/grundskola	11	5,4
Mellanskola	14	6,9
Gymnasium	13	6,4
Yrkesskola	53	26,0
Yrkesinstitut	30	14,7
Yrkeshögskola	46	22,5
Högskola/universitet	37	18,1

Deltagarna i motionsrodden är aktiva idrottsutövare. Majoriteten anger sig utöva någon form av idrott minst en gång i veckan, men t.o.m. två tredjedelar av deltagarna idrottar två eller flera dagar i veckan. Endast 1 % av motionsroddarna påstår att de inte idrottar alls. Största delen (70,6 %) av motionärerna anser sig bli aningen andfådda och svettas då de utövar idrott. Samtidigt säger de flesta (55,4 %) att deras idrottande varar i medeltal ½-1 timme per tillfälle. En stor del (39,2 %) är så aktiva att de idrottar minst 1 timme åt gången.

Majoriteten av deltagarna i motionsrodden vid Sulkavan Suursoudut är mångsysslare inom idrott. Den idrottsform som motionsroddarna vanligen utövar är någon form av

uthållighetsidrott. Endast 8,8 % av motionärerna utövar rodd som träningsform fastän det är ett roddevenemang de deltar i. Övriga uthållighetsgrenar förekommer som motionsform bland 48,5 % av deltagarna. 13,4 % av motionsroddarna utövar någon form av bollspel i motionssyfte. Konditionssalsträning, aerobic och kampsporter förekommer mera sällan som motionsform bland deltagarna i motionsrodden (4,4 %).

7.3.2 Samband mellan deltagarnas motiv att delta och deras kön, idrottsaktivitet, ålder och sociala situation

Då hela populationen som deltagit i undersökningen beaktas framgår att "porukka-kaverit", gänget och kamraterna, är det mest förekommande svaret då motionsroddarna tillfrågats vad de anser som viktigt för att de skall delta i motionsrodden vid Sulkavan Suursoudut. Som framstående orsaker anges dessutom en trevlig samvaro och friluftsliv, "ulkoilu". De orsaker som minst påverkar motionsroddarnas deltagande är samvaro med familjen och en trimmad kropp.

Sambandet mellan motiv och kön

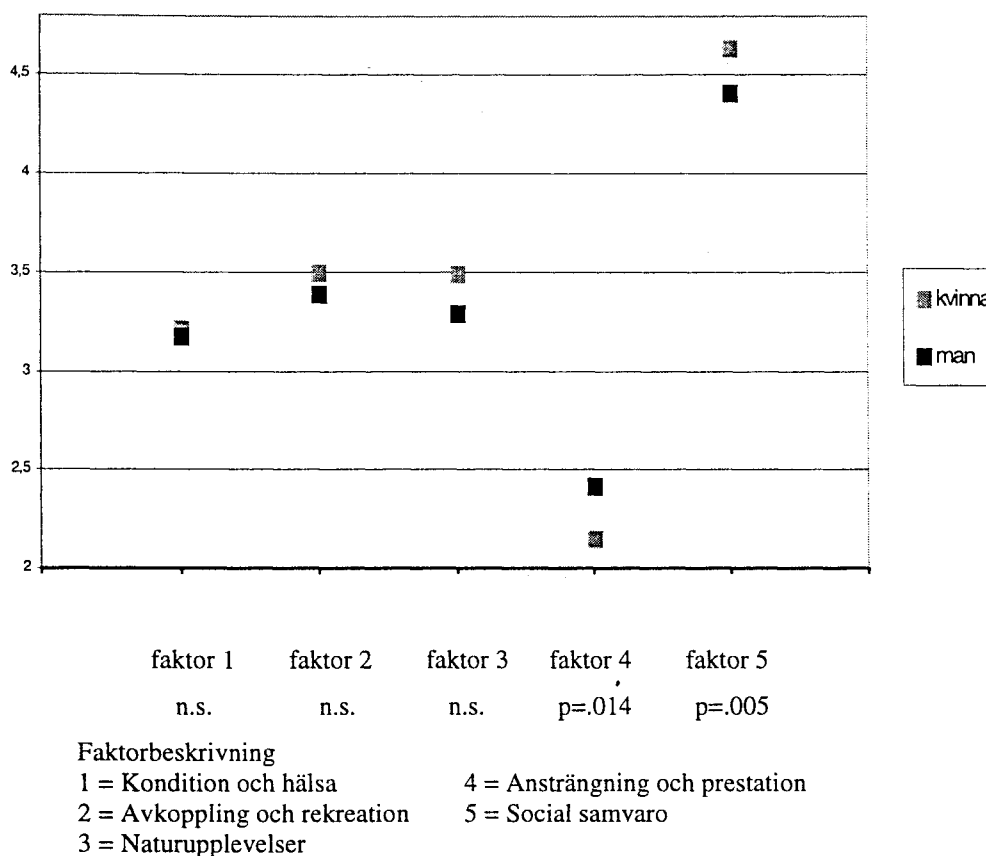
Då motiven för deltagande betraktats med könet som grupperande variabel visar resultaten att det viktigaste för kvinnorna är en trevlig gemenskap och samvaro (tabell 4). Den sociala biten verkar vara mycket betydelsefull för både kvinnor och män. Annat som både män och kvinnor uppskattar vid Sulkavan Suursoudut är friluftslivet och möjligheten till avkoppling. Det som däremot är av minst betydelse för att både kvinnorna och männen skall delta i motionsrodden är familjens samvaro.

TABELL 4. Variabler med största positiva inverkar på motionärernas deltagande vid Sulkavan Suursoudut enligt könsfördelning (maximalt poängtal = 5)

<u>Kvinnor</u>		<u>Män</u>	
Motiv	Poäng	Motiv	Poäng
Mukava yhdessäolo	4.72	Porukka, kaverit	4.61
Porukka, kaverit	4.68	Mukava yhdessäolo	4.47
Ulkoilu	4.51	Ulkoilu	4.15
Vastapaino työlle	4.23	Mahdollisuus rentoutumiseen	3.90
Itsensä voittaminen	4.14	Vastapaino työlle	3.76

På basen av den faktoranalys jag utfört har jag kommit fram till fem faktorer som samlar motiven för motionsroddarnas deltagande vid Sulkavan Suursoudut. För att kunna få en bild av hur olika indelningar av populationen påverkar motiven har jag jämfört medeltalen av grupper baserat på faktorpoängen.

Den första jämförelsen jag har gjort baserar sig på vilket samband könet har med motiven att delta vid Sulkavan Suursoudut. Genom att jämföra medeltalet för de olika faktorernas poäng med t-test har jag kunnat se vilka skillnader som finns mellan kvinnor och män (figur 3).

FIGUR 3. Medeltalen i faktorpoäng bland kvinnor och män.

Jämförelsen mellan faktorpoängens medeltal visar att det inte är någon signifikant skillnad mellan kvinnorna och männen vad beträffar motiven som har att göra med kondition och hälsa, avkoppling och rekreation eller naturupplevelser. Männen anser ansträngning och prestation vara viktigare än kvinnorna. Kvinnorna däremot tycker att social samvaro är av större betydelse i motionsidrottsevenemanget än männen. Genom att studera kvinnornas och männens faktorpoäng kan man få en bild av vilka faktorer som främst påverkar deras deltagande i Sulkavan Suuursoudut. Liksom flertalet tidigare undersökningar, bl.a. Telama (1986), Vuolle (1986) och Pasanen (1989), visar resultaten i denna undersökning att motiven som har med social samvaro att göra är de som har största betydelse för personer som deltar i idrott och speciellt i massidrottsevenemang. I denna undersökning är det endast motiven som baserar sig på social gemenskap som anses vara mycket viktiga för största delen av deltagarna. Poängen för faktorerna 1-3 antyder på att en del deltagare anser dessa motiv som viktiga, andra anser dem ha mindre betydelse.

Faktorpoängen visar att männen värderar ansträngningens och prestationens betydelse högre än kvinnorna vid Sulkavan Suursoudut (tabell 5). Jämförelsen av medeltalen i t-test visade att skillnaden är signifikant ($p=.014$). Kvinnornas ($n=86$) medeltal är 2,16 poäng och männens ($n=115$) 2,42. Poängens variationsvidd är 1-5 och skalans medelvärde är 3. Då poängen för både kvinnor och män är under 3, kan man konstatera att varken kvinnorna eller männen anser dessa motiv som speciellt betydelsefulla. Att männen anser tävling och prestation som viktigare orsaker till idrottsutövande än kvinnor framgår även i flertalet andra undersökningar, bl.a. Telama (1986).

TABELL 5. Faktorpoängen för ansträngning och prestation enligt kön.

	n	m	s	t-värde	signifikans
kvinnor	86	2.16	.69	2.475	p=.014
män	115	2.42	.79		

Kvinnorna som deltar i motionsrodden vid Sulkavan Suursoudut anser den sociala samvaron som viktigare motiv för deltagande än männen vid samma evenemang (tabell 6). Vid jämförelse av faktorpoängens medeltal i t-test framkom skillnaden mellan kvinnornas och männens attityder angående den sociala samvaron som statistiskt signifikant ($p=.005$). Kvinnorna ($n=87$) ansåg de sociala motiven ha en större betydelse än männen, vilket även deras medeltal i faktorpoängen visar. Både kvinnorna och männen anser den sociala samvaron som viktig, men medeltalet för kvinnorna (4,64) är högre än männens (4,41). Även detta resultat kan jämföras med tidigare undersökningar som påvisar delvis motstridiga trender. Pasanen (1989) har kommit fram till att social samvaro är ett av de viktigaste motiven för kvinnorna vid massidrottsevenemang. Telama (1986) däremot antyder att de sociala motiven är starkare för män än för kvinnor vid idrottsutövande.

TABELL 6. Faktorpoängen för social samvaro enligt kön.

	n	m	s	t-värde	signifikans
kvinnor	87	4.64	.47		
				2.822	p=.005
män	116	4.41	.68		

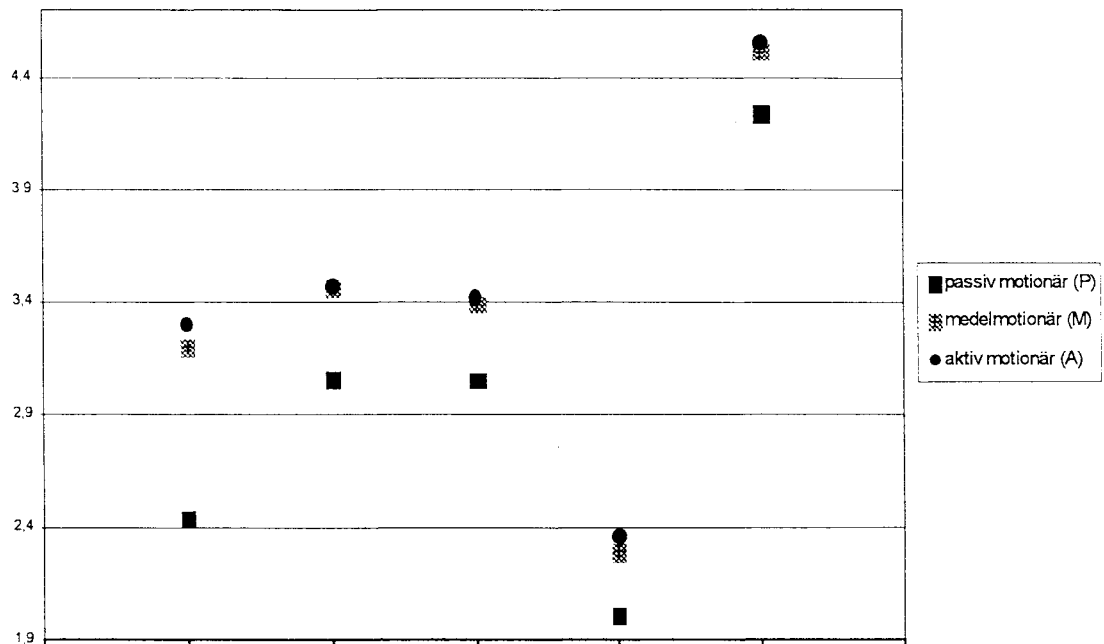
Sambandet mellan motiv och idrottsaktivitet.

Jag har indelat motionsroddarna i olika idrottsprofiler beroende på hur mycket de motionerar. För att bilda denna idrottsprofil slog jag samman frågorna 8-10. Korrelationen mellan dessa var positiv och rörde sig mellan .36 och .44, vilket var signifikant på en nivå där $p = .01$. Svaren för de olika frågorna klassificerades enligt följande: fråga 8 poängsattes 1-6, frågorna 9 och 10 poängsattes 1-4. En högre poäng betydde ett aktivare idrottande. Idrottsprofilen har fått tre olika nivåer, där poäng under 8 betyder att personen är en passiv motionär, poängen 9-11 står för en medelmotionär och poäng över 12 visar att personen är en aktiv motionär. Medeltalet för motionärerna är 11.2 poäng, vilket visar att deltagarna i motionsrodden vid Sulkavan Suursoudut är rätt så aktiva motionärer. Endast en liten del av motionsroddarna har en idrottsprofil som passiv motionär, samtidigt som nästan hälften kan klassificeras som aktiva motionärer (tabell 7).

TABELL 7. Fördelning av idrottsaktivitet för motionsroddarna vid Sulkavan Suursoudut

Idrottsprofil		(%)
Passiv motionär		7.4
Medelmotionär		44.1
Aktiv motionär		48.5
Totalt	%	100
	n	204

För att få en bild av idrottsaktivitetens samband med motiven för deltagande i motionsrodden har jag jämfört medeltalen av faktorpoängen för de olika idrottsprofilgrupperna med varandra (figur 2). För att kunna urskilja om det finns några egentliga skillnader mellan grupperna har jag utfört ett Oneway ANOVA-test samt jämfört medeltalen med LSD Multiple Comparisons.

	faktor 1	faktor 2	faktor 3	faktor 4	faktor 5
P < M	P < M	P < M	n.s.	n.s.	n.s.
p=.002	p=.054				
P < A	P < A				
p=.001	p=.045				

Faktorbeskrivning

1 = Kondition och hälsa 4 = Ansträngning och prestation
 2 = Avkoppling och rekreation 5 = Social samvaro
 3 = Naturupplevelser

FIGUR 4. Medeltalen i faktorpoäng baserat på idrottsprofilgrupperingen.

Då man jämför faktorpoängens medeltal baserat på indelning i idrottsprofilgrupper kan man se att det inte finns någon signifikant skillnad mellan grupperna vad beträffar motiven som är kopplade till naturupplevelser, ansträngning och prestation eller social samvaro. Social samvaro är den faktor som får högsta medeltal i alla grupper. För faktorerna kondition och hälsa samt avkoppling och rekreation påträffas signifikanta skillnader mellan idrottsprofilgrupperna. Faktorpoängens medeltal visar att såväl medelmotionärerna som de aktiva motionärerna anser faktorerna verka på samma sätt

på deras deltagande i detta motionsidrottsevenemang. De passiva motionärerna har ansett alla faktorer har mindre betydelse för deras deltagande än de två övriga idrottsprofilgrupperna.

TABELL 8. Faktorpoängen för kondition och hälsa bland de olika idrottsprofilgrupperna.

Idrottsprofil	n	Faktorpoäng		Oneway-ANOVA F-värde, df, p-värde	LSD Multiple Comp.
		m	s		
Passiv motionär (P)	14	2.44	.96	F = 6.169 df = 2, 198 p = .003	P < M p = .002
Medelmotionär (M)	89	3.19	.90		P < A p = .001
Aktiv motionär (A)	98	3.30	.81		

Vid granskning av idrottsprofilgruppernas samband med faktorpoängen för motiven som grundar sig på kondition och hälsa påträffades signifikanta skillnader (tabell 8). De passiva motionärerna vars medeltal för faktorpoängen var 2,44, ansåg att konditionen och hälsan hade mindre betydelse för deras deltagande i motionsrodden än såväl medelmotionärerna ($m = 3,19$) som de aktiva motionärerna ($m = 3,30$). Vid Levenes test av variansernas homogenitet var resultatet att varianserna var lika stora ($F = 1,519$, $p = .221$). Den fortsatta undersökningen med variansanalys (ANOVA) visade att det fanns skillnader mellan medeltalen bland de olika idrottsprofilgrupperna ($F = 6,169$, $df = 2$, 198 , $p < .05$). Resultatet i LSD-testet framhäver att skillnaderna inom denna faktor uppstod mellan grupperna P och M samt P och A. Eta²-koefficienten (.059) beskriver hur motiven baserade på kondition och hälsa vid deltagande i Sulkavan Suursoudut kan förklaras genom de olika idrottsprofilgrupperna. Hur aktiv motionär man är förklarar till 5,9 % variationerna i faktor 1, vilket inte är av speciellt avgörande betydelse.

Faktorpoängens medeltal för faktorn avkoppling och rekreation visar att alla grupper av motionärer anser dessa motiv vara av betydelse (poäng > 3) för deltagande vid motionsrodden (tabell 9). Medelmotionärerna och de aktiva motionärernas medeltal är

lika stora (3,46 och 3,47). De passiva motionärernas medeltal är 3,06 vilket antyder på att denna grupp anser motiven som är kopplade till avkoppling och rekreation vara av mindre betydelse än de två övriga grupperna.

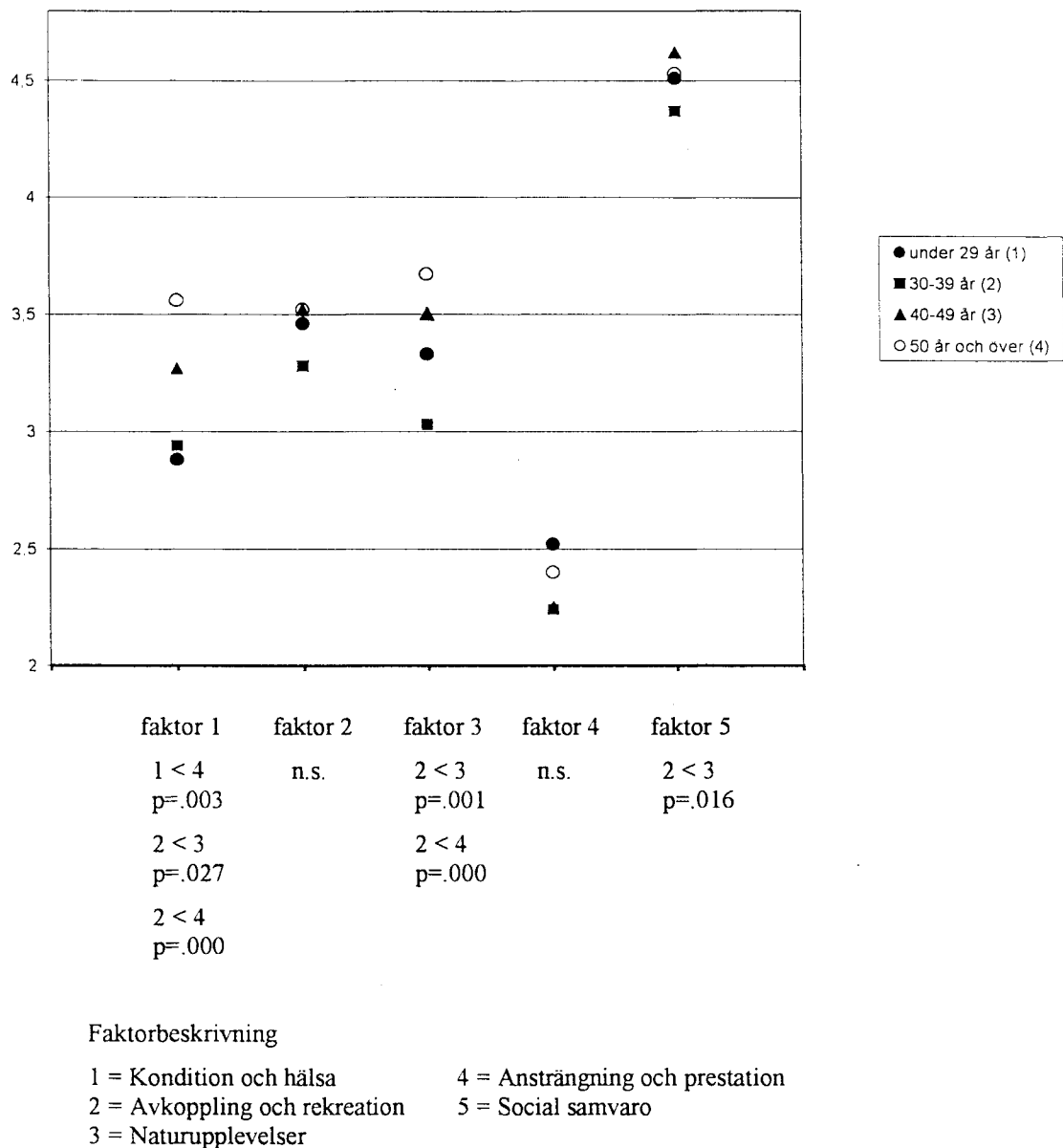
TABELL 9. Faktorpoängen för avkoppling och rekreation bland de olika idrottsprofilgrupperna.

Idrottsprofil	n	Faktorpoäng		Oneway-ANOVA F-värde, df, p-värde	LSD Multiple Comp.
		m	s		
Passiv motionär (P)	14	3.06	.86	F = 2.108 df = 2, 199 p = .124	P < M p = .054
Medelmotionär (M)	89	3.46	.71		P < A p = .045
Aktiv motionär (A)	99	3.47	.70		

Levenes test för variansernas homogenitet visar att varianserna är lika stora ($F = .480$, $p = .680$). Skillnaden mellan grupperna undersöktes därefter med 1-vägs variansanalys (ANOVA). Testet visade att inga signifikanta skillnader skulle finnas mellan dessa grupper ($F = 2,108$, $df = 2, 199$, $p > .05$). Den fortsatta undersökningen med LSD-test visade däremot att skillnaden mellan grupperna passiv motionär och medelmotionär samt passiv motionär och aktiv motionär skulle vara nästan signifikant.

Sambandet mellan motiv och ålder

För att få en bild av vilket samband åldern har med motiven för deltagande i motionsrodden har jag jämfört medeltalen av faktorpoängen för de olika åldersgrupperna med varandra (figur 3). Genom att ha utfört ett Oneway ANOVA-test samt jämfört medeltalen med LSD Multiple Comparisons har jag undersökt om det finns några egentliga skillnader mellan åldersgrupperna.

FIGUR 5. Medeltalen i faktorpoäng baserat på åldersgrupp.

Faktorpoängens medeltal visar att det finns skillnader mellan åldersgrupperna och sambandet med faktorerna för kondition och hälsa, naturupplevelser samt social samvaro. De motiv som är kopplade till faktorn avkoppling och rekreation anser alla åldersgrupper som betydande för deras deltagande i motionsrodden, men inga avgörande skillnader kan ses mellan grupperna. Ingen av åldersgrupperna anser ansträngning och prestation vara viktiga orsaker till deltagandet, men de motionsroddare

som är under 29 år ser dessa motiv vara av större betydelse än de övriga åldersgrupperna.

Faktorpoängen för kondition och hälsa visar att åldern korrelerar positivt med denna faktor. De yngre åldersgrupperna anser dessa motiv inte vara av lika stor betydelse för deltagande i motionsrodden som de äldre grupperna. Medeltalen för faktorn kondition och hälsa var 2,88 för 29 år eller yngre, 2,94 för personerna som hörde till kategorin 30-39 år och 3,26 för 40-49 åringarna. För de motionsroddare som hörde till gruppen 50 år eller över var medeltalet för faktorpoängen 3,55.

TABELL 10. Faktorpoängen för kondition och hälsa bland de olika åldersgrupperna.

Åldersgrupp	n	Faktorpoäng m	s	Oneway-ANOVA F-värde, df, p-värde	LSD Multiple Comp.
29 år eller under (1)	20	2.88	.82	F = 5.831 df = 3, 197 p = .001	1 < 4 p = .003
30-39 år (2)	63	2.94	.94		2 < 3 p = .027
40-49 år (3)	70	3.26	.84		2 < 4 p = .000
50 år eller över (4)	48	3.55	.77		

Levenes test för variansernas homogenitet visade att varianserna är lika stora ($F = .765$, $p = .515$). För att kunna få reda på om det fanns några skillnader mellan grupperna och vilken deras statistiska signifikans var utfördes en variansanalys (ANOVA). Resultatet var att det fanns signifikanta skillnader mellan åldersgrupperna ($F = 5,831$, $df = 3, 197$, $p = .001$) (tabell 10). LSD-testet visade att en signifikant skillnad uppstod mellan grupperna 29 år eller yngre och 50 år eller äldre. De äldre motionsroddarna ansåg konditionen och hälsan vara en viktigare orsak till deltagande i motionsrodden än de yngre. Signifikanta skillnader uppstod också såväl mellan grupperna 30-39 år och 40-49 år som mellan 30-39 åringarna och de som var 50 år eller äldre. I båda fallen visade

det sig att åldersgruppen 30-39 år ansåg motiven som är kopplade till kondition och hälsa mindre viktiga än de äldre personerna.

Att de yngre motionsroddarna inte anser motiven för kondition och hälsa vara lika betydande för deras deltagande som de äldre kan ha att göra med att de ännu inte fått problem med hälsan och därför ser andra motiv som viktigare. Dessa resultat stämmer överens med vad Telama (1986) skriver om motiven för idrottsutövande för olika ålderskategorier.

Medeltalen för faktorpoängen för naturupplevelser ger den bilden att oberoende av åldersgrupp anser motionsroddarna naturupplevelsena som betydande motiv för sitt deltagande i Sulkavarodden. De roddare som hör till ålderskategorin 30-39 år har det lägsta medeltalet (3,03). Medeltalen för de övriga grupperna är 3,33 för dem som hör till gruppen 29 år eller yngre, 3,50 för 40-49 åringarna och 3,67 för de roddare som hör till gruppen 50 år eller äldre.

TABELL 11. Faktorpoängen för naturupplevelser bland de olika åldersgrupperna.

Åldersgrupp	n	Faktorpoäng m	s	Oneway-ANOVA F-värde, df, p-värde	LSD Multiple Comp.
29 år eller under (1)	20	3.33	.79	F = 6.131 df = 3, 197 p = .001	2 < 3 p = .001
30-39 år (2)	63	3.03	.86		2 < 4 p = .000
40-49 år (3)	71	3.50	.86		
50 år eller över (4)	47	3.67	.75		

Varianserna kunde bevisas vara lika stora genom Levenes test för variansernas homogenitet ($F = .627$, $p = .598$). Eftersom varianserna var lika stora kunde en variansanalys utföras och denna visade att skillnader uppkom mellan åldersgruppernas medeltal ($F = 6,131$, $df = 3, 197$, $p = .001$) (tabell 11). LSD-testet visade att signifikanta skillnader fanns mellan 30-39 åringarna och kategorin 40-49 år samt mellan

30-39 åringarna och de som var 50 år eller äldre. De som var mellan 30 och 39 år ansåg naturupplevelserna vara av mindre betydelse för deras deltagande än både 40-49 åringarna och de som var 50 år eller äldre.

Motiven som är kopplade till social samvaro är mycket viktiga för alla deltagare i motionsrodden oberoende av ålder. Faktorpoängens medeltal är höga för alla grupper, för 29 år eller yngre är det 4,51, för 30-39 åringarna 4,36, för 40-49 åringarna 4,62 och för de som är 50 år eller äldre är medeltalet 4,53.

TABELL 12. Faktorpoängen för social samvaro bland de olika åldersgrupperna.

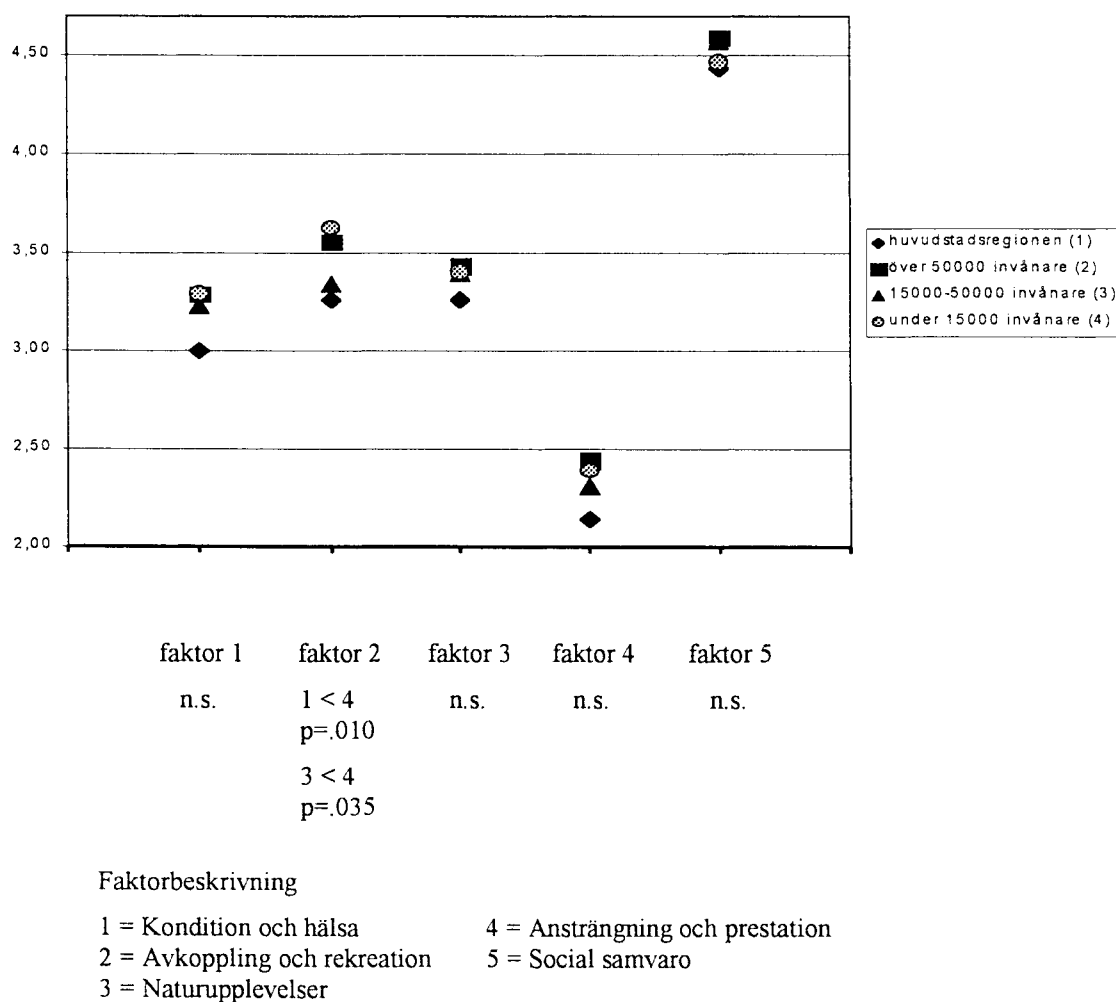
Åldersgrupp	n	Faktorpoäng m	s	Oneway-ANOVA F-värde, df, p-värde	LSD Multiple Comp.
29 år eller under (1)	21	4.51	.94	F = 2.000 df = 3, 199 p = .115	2 < 3 p = .016
30-39 år (2)	63	4.36	.62		
40-49 år (3)	71	4.62	.51		
50 år eller över (4)	48	4.53	.53		

Levenes test visade att varianserna var lika stora ($F = 2,057$, $p = .107$). Oneway-ANOVA antydde på att det inte fanns signifikanta skillnader mellan de olika åldersgrupperna (tabell 12). LSD-testet fann däremot en signifikant skillnad mellan 30-39 åringarna och 40-49 åringarna vad beträffar motiven som är kopplade till social samvaro. Ålderskategorin 30-39 år ansåg social samvaro vara av mindre betydelse för deltagande i Sulkavarodden än 40-49 åringarna ($p = .016$).

Telama (1986) har funnit skillnader i de sociala motiven bland männen i olika åldersgrupper. Liksom denna undersökning visar, har inte han heller funnit några större skillnader bland kvinnorna. Eftersom jag inte undersökt sambandet mellan män och kvinnor samtidigt med åldersgrupperna kan jag inte se om samma fenomen återkommer bland männen som Telama beskriver.

Sambandet mellan motiv och boningsort

Eftersom Sulkavarodden har blivit ett evenemang som samlar motionärer från såväl stad som landsbygd ville jag ta reda på om boningsorten hade något samband med motiven för att delta vid evenemanget. I figur 4 har jag redovisat för hur spridningen i faktorpoäng fördelar sig mellan grupperna baserade på boningsort. Skillnaderna mellan orterna har jämförts med en variansanalys (Oneway-ANOVA) och vidare granskats med LSD-test för att få en bild av mellan vilka grupper skillnaderna förekommer.

FIGUR 6. Medeltalen för faktorpoäng baserat på boningsort.

Faktorens poängmedeltal visade sig endast ha en signifikant skillnad vad beträffar motiven som är kopplade till faktorn avkoppling och rekreation. Inom de övriga faktorerna förekommer ingen signifikant skillnad mellan boplatserna.

Poängmedeltalen för faktorn avkoppling och rekreation visar att oberoende av var man är bosatt är avkoppling och rekreation betydelsefulla motiv för att delta i motionsrodden i Sulkavan Suursoudut. Medeltalen för faktorpoängen visar att personerna som är bosatta i huvustadsregionen (medeltal = 3,26) anser motiven som är kopplade till avkoppling och rekreation som mindre betydande än deltagarna som kommer från övriga delar av landet. De motionsroddare som kommer från en ort där invånarantalet är under 15000 (medeltal = 3,62) anser avkoppling och rekreation vara viktigare motiv för deltagande i Sulkavarodden än de övriga grupperna. De personer som är bosatta i en stad som har över 50000 invånare får faktorpoängmedeltalet 3,55 och de som bor på en ort vars invånarantal är 15000-50000 har medeltalet 3,34.

TABELL 13. Faktorpoängen för avkoppling och rekreation beroende av boplatstyp.

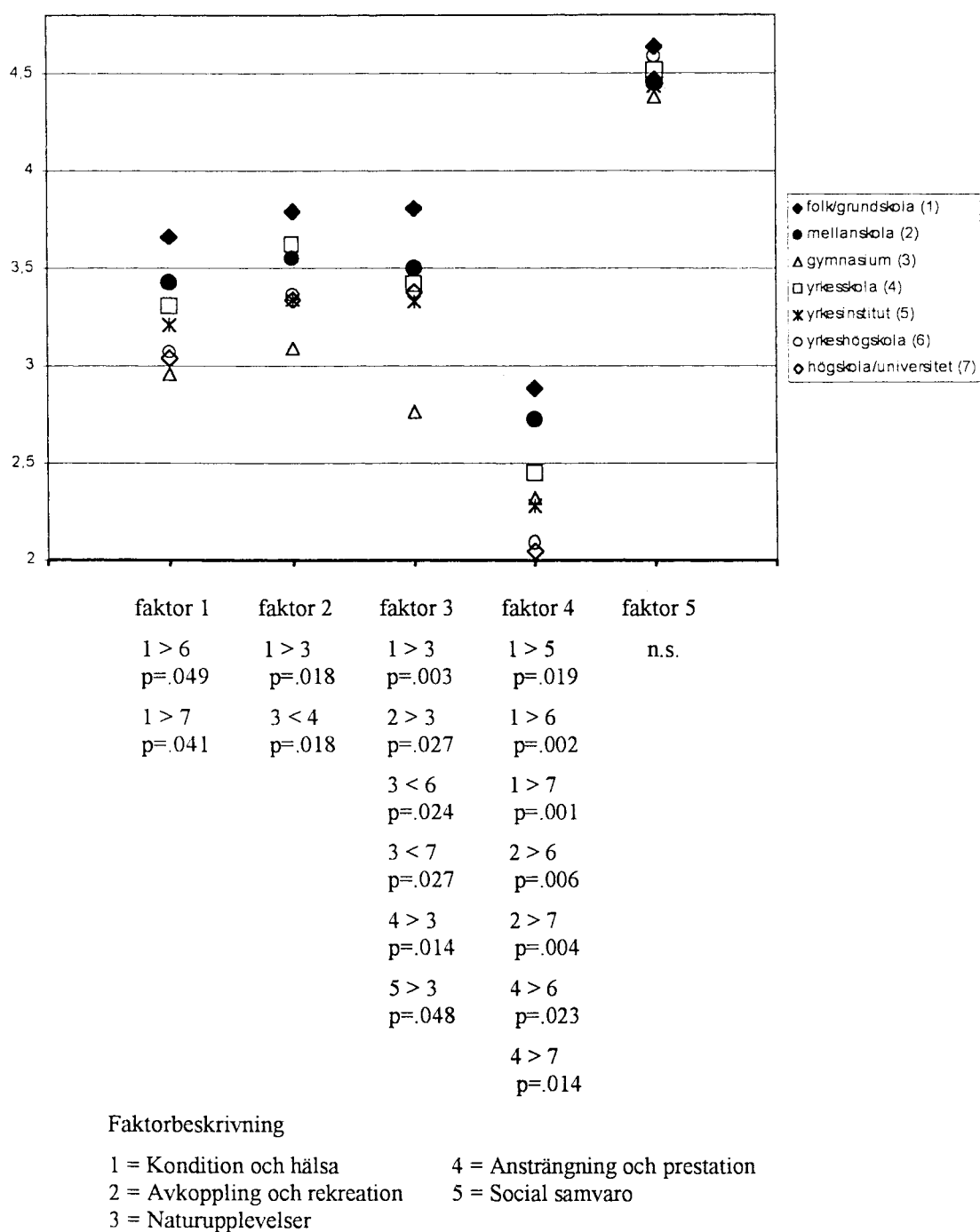
Bosättnings- plats	n	Faktorpoäng		Oneway-ANOVA F-värde, df, p-värde	LSD Multiple Comp.
		m	s		
Huvudstads- regionen (1)	51	3.26	.72	F = 2.912 df = 3, 197 p = .036	1 < 4 p = .010
stad > 50000 inv (2)	33	3.55	.79		3 < 4 p = .035
15000-50000 inv (3)	61	3.34	.73		
< 15000 inv (4)	56	3.62	.62		

Varianserna kunde anses lika stora genom kontroll med Levenes test ($F = 1,086$, $p = .356$). För att få reda på eventuella skillnader mellan boplatstyperna jämfördes faktorpoängen med envägs variansanalys. Analysen visade att det fanns skillnader mellan boplatstyperna ($F = 2,912$, $df = 3, 197$, $p < .05$) (tabell 13). LSD-testet visade att skillnaderna uppstod mellan de personer som är bosatta på en liten ort med under 15000

invånare och de som bor i huvudstadsregionen eller på en ort med 15000-50000 invånare. I båda situationerna är avkoppling och rekreation viktigare motiv för deltagande för dem som bor på en liten ort än de som kommer från huvudstadregionen eller en ort vars invånarantal är 15000-50000 personer.

Sambandet mellan motiv och utbildningsnivå

Laakso (1986) har redovisat för att idrottsutövandet är vanligare bland personer med högre utbildning än hos sådana med lägre utbildningsnivå. Bland de personer som har avlagt studentexamen finns mer än två gånger så många aktiva motionärer som bland dem som endast slutfört grundskola eller folkskola. Dessa resultat gjorde att jag ville se om utbildningsnivån hade något samband med motiven för deltagande i Sulkavarodden. I figur 5 har jag redovisat hur faktorpoängens medeltal förhåller sig till varandra baserat på utbildningsnivå. Eftersom alla grupper inte är tillräckligt stora (n folk/grundskola = 11, n mellanskola = 14, n gymnasium = 13) kan jag inte göra några direkta härledningar från dessa resultat. Jag kommer att granska faktor 4 (ansträngning och prestation) noggrannare eftersom där har uppstått skillnader mellan utbildningsnivå-grupper som kan anses tillräckligt stora ($n > 30$, enligt Byström 1992).

FIGUR 7. Medeltalen för faktorpoäng baserat på utbildningsnivå.

Ansträngning och prestation är inte speciellt viktiga motiv för deltagande i Sulkavarodden oberoende av utbildningsnivå. Faktorpoängmedeltalen för de utbildningsnivåer som har tillräckligt stort antal personer är 2,45 för de som slutfört yrkesskola, 2,10 för de som har en yrkeshögskoleutbildning och 2,05 för dem som slutfört studier på högskole- eller universitetsnivå.

Levenes test visade att varianserna var homogena ($F = .423$, $p = .863$). Skillnaderna mellan grupperna och deras statistiska signifikans analyserades genom envägs variansanalys. Variansanalysens resultat (tabell 14) visade att det finns signifikanta skillnader mellan grupperna ($F = 3.576$, $df = 6, 194$, $p < .05$). Då grupperna som hade tillräckligt stort n beaktades visade LSD-testet att de personer som hade yrkesskolexamen ansåg ansträngning och prestation som viktigare motiv för deltagande i motionsrodden än de som hade slutfört studier vid yrkeshögskola och universitet eller högskola.

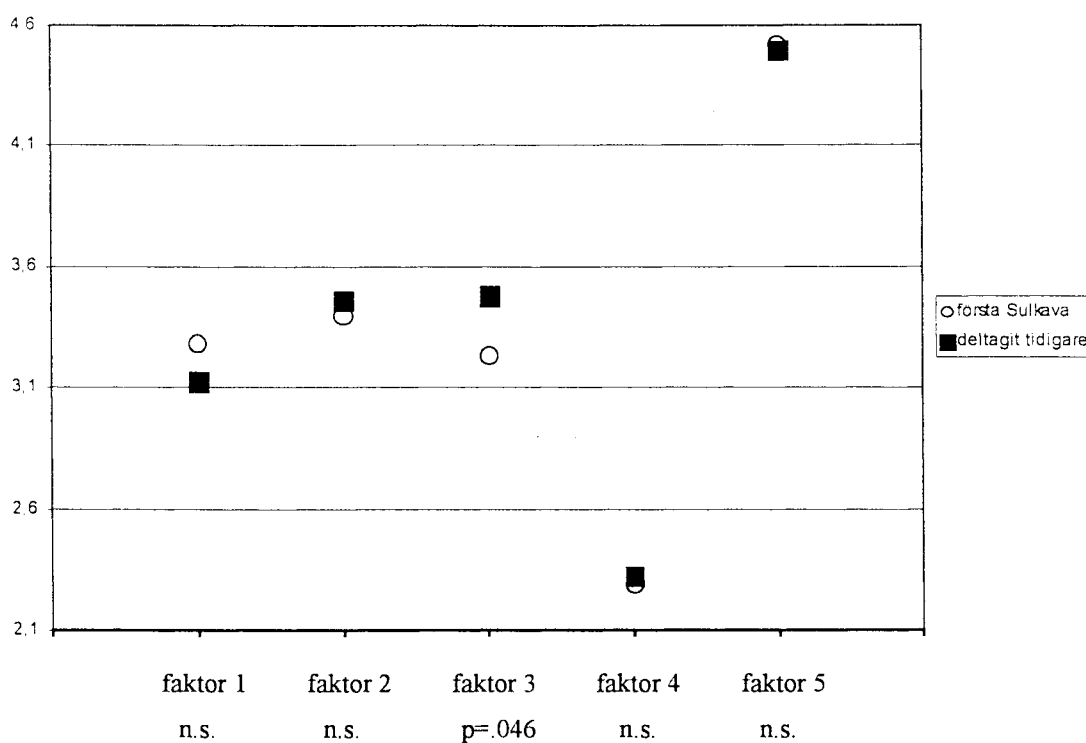
TABELL 14. Faktorpoängen för ansträngning och prestation baserat på utbildningsnivå.

Slutförd utbildning	n	Faktorpoäng		Oneway-ANOVA F-värde, df, p-värde	LSD Multiple Comp. (tillräckligt stort n)
		m	s		
Folk/grundskola (1)	11	2.89	.71	$F = 3.576$ $df = 6, 194$ $p = .002$	$4 > 6$ $p = .023$
Mellanskola (2)	14	2.73	.55		$4 > 7$ $p = .014$
Gymnasium (3)	13	2.32	.67		
Yrkesskola (4)	51	2.45	.71		
Yrkesinstitut (5)	29	2.28	.76		
Yrkeshögskola (6)	46	2.10	.76		
Högskola/ universitet (7)	37	2.05	.78		

Resultatet från min undersökning kan ses som en följd av att de som har en yrkesskolexamen ofta har ett fysiskt tungt arbete och samtidigt anser ansträngning och prestation som viktigare motiv än de med en högre utbildning.

Sambandet mellan motiv och tidigare deltagande i motionsrodden.

Sulkavan Suursoudut är ett evenemang som lockar deltagarna att komma tillbaka år efter år. För att få en bild av om motiven för deltagande är olika beroende på om det är första gången man deltar i motionsrodden eller om man har deltagit tidigare jämförde jag faktorpoängens medeltal för dessa grupper (figur 6). Medeltalen för faktorpoängen skiljde sig i viss mån mellan de som deltog för första gången och de som deltagit tidigare, men en signifikant skillnad förekom endast i motiven som är kopplade till naturupplevelser.

Faktorbeskrivning

1 = Kondition och hälsa	4 = Ansträngning och prestation
2 = Avkoppling och rekreation	5 = Social samvaro
3 = Naturupplevelser	

FIGUR 8. Medeltal av faktorpoängen baserat på tidigare deltagande i Sulkavan Suursoudut.

Naturupplevelserna verkar vara viktigare motiv till deltagande för de som tidigare deltagit i Sulkavarodden än de som deltar för första gången. Skillnaderna i faktorpoängmedeltalen för de båda grupperna granskades genom att genomföra ett t-test (tabell 15). Medeltalet var 3,23 för de som nu rodde sin första Sulkavarodd ($n = 84$) och 3,48 för dem som rott tidigare ($n = 117$). De som rott tidigare runt Partalansaari uppskattar naturupplevelserna i större grad än noviserna. Detta kan bero på att de som nu rör första gången inte tidigare fått uppleva denna vackra natur och därför inte heller värdesätter dessa upplevelser som lika viktiga.

TABELL 15. Faktorpoängen för naturupplevelser baserat på tidigare deltagande i Sulkavan Suursoudut.

	n	m	s	t-värde	signifikans
första gången	84	3.23	.82	2.005	p=.046
deltagit tidigare	117	3.48	.87		

7.4 Familjens roll i Sulkavan Suursoudut

Största delen av deltagarna (n=204) i motionsrodden i Sulkavan Suursoudut lever i någon form av parförhållande. Av deltagarna är 53,4% gifta och 12,3% samboende. Andelen fränskiljda är ungefär lika stor som samboende, 12,7%. De motionsroddare som inte är gifta uppgår till 20,1% av det totala deltagarantalet.

Familjesituationen hos motionsroddarna är den att de flesta har ett eller flera barn (tabell 16). Nästan en tredjedel av deltagarna har inga barn. Liksom i samhället överlag är det bland deltagarna i Sulkavan Suursoudut vanligast att det finns två barn i familjen, men även en stor del har tre eller flera barn. En rätt så liten del av de som deltar i roddevenemanget har en familjesituation där ett barn ingår.

TABELL 16. Antal barn hos motionsroddarna vid Sulkavan Suursoudut (n=204)

Antal barn	f	%
Inga barn	65	31,9
Ett barn	29	14,2
Två barn	67	32,8
Tre barn eller flera	43	21,1

För majoriteten av motionsroddarna är Sulkavan Suursoudut ett evenemang där familjen inte deltar på något som helst sätt (tabell 17). Om någon familjemedlem överhuvudtaget deltar i roddevenemanget är det vanligast att den ifrågavarande personen finns med i roddbåten. Endast ett fåtal av motionsroddarna har familjemedlemmar med som publik och många finns inte heller med som servicepersonal.

TABELL 17. Familjens deltagande bland motionsroddarna vid Sulkavan Suursoudut (n=204)

Familjens funktion	f	%
Deltar inte	152	74,5
Publik	3	1,5
Servicepersonal	12	5,9
Ror	37	18,1

8 DISKUSSION

Syftet med detta arbete var att få en bild av hur utvecklingen skett från den första Sulkavarodden år 1968 till dagens Sulkavan Suursoudut. Förutom att få en historisk överblick av utvecklingen ville jag lägga speciell tyngd på dagens roddevenemang och på motionsrodden vid Sulkavan Suursoudut. Det är denna roddklass som fått deltagarantalet att öka explosionsartat under de senaste tio åren och ökningen verkar ännu inte avta. Den centrala frågan som väckte intresse hos mig var: Vad är det som får motionsroddarna att delta i evenemanget? Genom att låta deltagarna i motionsrodden svara på hur betydelsefulla de ansåg olika motiv vara fick jag en bild av vad som är viktigt för dem och vad som får dem att återvända till Sulkava år efter år. På basen av svaren kunde jag genomföra en faktoranalys av motivvariablerna och få reda på om det fanns några samband mellan deltagarnas kön, ålder, idrottsaktivitet, sociala situation och dessa motiv till deltagande.

Vid genomförandet av undersökningen sommaren 2001 hade jag tänkt mig få ihop närmare 300 enkätsvar. Urvalsförfarande kan närmast jämföras med ett obundet slumpmässigt urval. Jag fanns själv på plats vid motionsroddarnas rastplats och delade ut frågeformulär efter hand som roddarna anledde. Jag hade ingen förteckning över roddare att ty mig till så slumpen fick avgöra vem som fick ett formulär att fylla i. Alla var inte villiga att svara på frågor, men mottagandet var övervägande positivt ändå. Genom att helt slumpmässigt dela ut frågeformulären har sina nackdelar. Systemet jag använde mig av resulterade i att jag inte fick en bild av hur stor del av de som deltog i undersökningen hörde till samma båtlag. Spridningen av svaren och representationen av den totala populationen kunde ha varit bättre om jag på förhand kunnat klargöra för vem jag ville ha med i undersökningen. Det stickprov jag fick med i undersökningen representerade populationen vad beträffar fördelningen av kön, ungefär 43 % kvinnor och 57 % män.

Ingen av de som var med och startade roddevenemanget kunde ana vilka mått av folkfest Sulkavan Suursoudut skulle få under årens lopp. Målet för rodden var i början att återuppliva gamla traditioner och igen väcka Sulkavabornas roddintresse. Sulkavaföreningen som fungerade som arrangör hade för avsikt att ordna en hembyggsdag med rodd, dans och mat för kommunens invånare. Dagens Sulkavarodd

innehåller fortfarande alla dessa ingredienser, men det passar bättre att tala om en folkfest än om en hembyggsdag. Den enorma ökningen av antalet deltagare har fått fart sedan motionärerna och kyrkbåtarna kom med in i bilden under mitten av 1980-talet. Senaste sommar var första gången roddarnas antal överskred 10000. Frågan är, hur länge kan evenemanget växa? Trots att det inte längre är fråga om någon hembyggsdag ställer arrangörerna upp på frivillig basis. Något av det gamla lever fortfarande kvar i de traditionella träbåtarna av Savolaxmodell, men även här har högteknologisamhället satt sina fotspår. Många av roddarna sitter inte längre stilla på bänken då de rör utan de åker fram och tillbaka. Roddtrikåerna, liksom bänken, har försetts med en glidyta, en produkt som härstammar från cellulosaindustrin. Årbalden har inte längre den traditionella formen, utan liknar en yxa. Modell har man tagit från olympiaklassernas tävlingsutrustning. Under de första åren satte man upp affischer om rodden på väggar i kommunen för att locka ortsbefolkningen till evenemanget. Nu är Sulkavan Suursoudut ett varumärke, känt i hela landet och dessutom utanför gränserna.

Eftersom det är först under de senaste tio åren som Sulkavaroddens deltagarantal ökat explosionsartat är det inte oväntat att en stor del av de som deltog i undersökningen hade rott motionsrodden endast ett fåtal gånger. Bland dem som ingick i min stickprovspopulation fanns det sex personer som hade tilldelats titeln "roddråd – soutuneuvos", det vill säga deltagit tio gånger i Sulkavan Suursoudut. För en del verkar detta vara en sporre att delta, men majoriteten har andra motiv som lockar dem tillbaka år efter år. De allra flesta motionsroddare säger sig vara nöjda med evenemanget och har man varit på plats kan detta intygas. Deltagarna bjuds på rodd, dans och fest genom hela natten. Det är glada miner som man möts av vid rastplatsen för motionsroddarna och det syns klart att det är de sociala motiven som är viktigast för många. Detta antagande stämmer överens såväl med denna undersökning som med ett antal tidigare undersökningar om massidrottsevenemang (Kalliopuska & Rahnasto 1989, Pasanen 1989).

Liksom den allmänna trenden inom träbåtsrodd är utövarna, deltagarna vid motionsrodden inga direkta ungdomar. Medelåldern på 41 år talar för sig, det är människor i arbetsför ålder som vill utmana sig själv och uppleva ett avkopplande evenemang tillsammans med sina arbetskamrater eller andra bekanta som deltar i rodden. Många andra idrottsgrenar har arbetat hårt för att få juniorer och ungdomar med

i sin verksamhet, men det är inte situationen vid Sulkavan Suursoudut. Sulkavaföreningen har ingen avsikt att ändra sitt koncept, och varför skulle de göra det. På detta sätt slipper man problemen som de unga medför och samtidigt är ekonomin säkrad, man når ut till den massa som har det ekonomiskt väl ställt.

Faktorpoängens medeltal visar att de faktorer som både kvinnor och män har de starkaste åsikterna om är ansträngning och prestation samt social samvaro. Social samvaro nämns i positiv bemärkelse, dessa motiv är viktiga för deltagarna. Ansträngningen och prestationen kopplas i en del andra undersökningar (bl.a. Telama 1986) i större utsträckning vara motiv som männen kopplar till sitt idrottsutövande. Motionsrodden vid Sulkavan Suursoudut är ett motionsidrottssevenemang och detta förklarar antagligen att männen i denna undersökning inte anser ansträngning och prestation som speciellt betydelsefulla motiv. Populationen som deltar i Sulkavarodden är motionärer och har inte så stark tävlingsinstinkt som män i allmänhet i samhället. Trots allt stämmer denna undersökning överens med tidigare resultat i den mån att männen anser dessa motiv som viktigare än kvinnorna. De sociala motiven är viktiga för både män och kvinnor, även om kvinnorna i denna undersökning anser social samvaro som mera betydande för deras deltagande än männen. Telama (1986) har kommit fram till att det är de yngre männen som anser de motiv som är kopplade till social samvaro speciellt viktiga. Eftersom jag inte har undersökt det samtliga sambandet för kön och ålder vad beträffar motiven för deltagande, kan jag inte dra några slutsatser om samma resultat som Telama kommit fram till går igen i denna population.

Trots att jag kunnat konstatera att deltagarna i motionsrodden inte är tävlingsinriktade, åtminstone inte vad beträffar deras deltagande i Sulkavarodden, kan man gott säga att de är aktiva idrottsutövare. Genom att slå samman frågorna 8-10 i frågeformuläret fick jag fram en idrottsprofil för motionsroddarna. Fördelningen av deltagarnas idrottsprofil stämmer inte överens med normalfördelningen utan har en negativ sned fördelning. Eftersom jag själv skapat idrottsprofilskalet kan jag ställa mig aningen kritiskt till den. Fördelningen av idrottsprofilgrupper gjordes med omtanke och baserade sig på hur ofta och hur länge roddarna motionerade samt hur ansträngande motion de utövade. Svartalternativen grundar sig på samma fördelning som Silvennoinen (1987) använt sig

av i sin doktorsavhandling. Idrottsprofilen har förutsättningar för en hög validitet och då är slutsatsen den att deltagarna i motionsrodden är aktiva idrottsutövare.

Eftersom gruppen passiva motionärer blev liten bör man se på resultaten med ett visst förbehåll. De passiva motionärerna anser motiven som är kopplade till kondition och hälsa mindre viktiga än såväl medelmotionärerna som de aktiva motionärerna. Detta resultat kan anses väntat eftersom de roddare som inte motionerar aktivt i det dagliga livet knappast lägger större vikt på dessa faktorer under ett evenemang som Sulkavan Suursoudut.

I allmänhet kan man liksom Telama (1986) påstå att idrotten har olika betydelse för människan under olika livsperioder. På grund av detta förändras motiven för idrott en del med åldern. De mest allmänna motiven som avkoppling och rekreation, upplevelser i naturen och förbättrandet av den allmänna konditionen hålls rätt stabila hos vuxna. De tydligaste skillnaderna uppträder bland de sociala motiven och speciellt bland männen. Även i denna undersökning finns en signifikant skillnad mellan åldersgrupperna vad beträffar de sociala motiven. Resultatet har samma tendens som vad beträffar kvinnorna i Telamas undersökning. Skillnaderna mellan åldersgrupperna är inte stora men 30-39 åringarna anser de sociala motiven mindre viktiga än 40-49 åringarna. Vad beträffar faktorn för kondition och hälsa är skillnaderna klarare och sammanfaller med vad Telama (1986) har beskrivit. Ju äldre man blir desto större vikt lägger man på konditionen och hälsan. De som är över 50 år har möjligen redan själva upplevt några hälsoproblem eller åtminstone blivit påmind om hur viktig hälsan och konditionen är genom att någon bekant insjuknat. Hälsoriskerna blir mera verklighetsnära.

Laakso (1986) påstår att idrottsutövandet är aningen vanligare bland stadsbefolkningen än bland dem som är bosatta på landsbygden. Skillnaderna uppstår ändå inte entydigt genom boningsorten, utan det är andra faktorer som yrke och utbildning som har större inverkan på aktiviteten. Min undersökning visar inga större skillnader mellan boningsorterna förutom i faktorn avkoppling och rekreation. Jag hade inte väntat mig att avkoppling och rekreation skulle vara viktigare motiv att delta för de motionsroddare som är bosatta på en liten ort än för dem som kommer från huvudstadsregionen. Antagandet var att Sulkavarodden skulle locka dem som normalt lever i huvudstadsregionens hektiska liv till avkoppling samt lugn och ro.

Trots att Laakso (1986) har fått resultat i sin undersökning som tyder på att idrottsutövandet är allmännare bland personer med högre utbildning än hos lägre utbildade, kan jag inte se något klart förklarande samband mellan utbildning och motiv för deltagande i Sulkavarodden i min undersökning. Detta beror till stor del på att jag gjort en indelning av utbildningsnivåerna som resulterar i att jag inte fick tillräckligt stort antal personer i varje grupp. Min analys visar att det skulle finnas signifikanta skillnader vad beträffar flera faktorer och mellan olika grupper. Dessa resultat kan inte bidra till att dra några som helst slutsatser. De enda resultaten som kan anses tillförlitliga är de som visar skillnader mellan högre och lägre utbildade personer vad beträffar motiven som är kopplade till ansträngning och prestation. Personer bland motionsroddarna som har en yrkesskolexamen som utbildning anser dessa motiv som mera betydelsefulla för deras deltagande i Sulkavarodden än både yrkeshögskoleutbildade och högskole/universitetsutbildade. Mitt antagande är att de som har en yrkesskolexamen vanligen har ett fysiskt jobb och är vana att anstränga sig fysiskt. Detta kan resultera i att de känner ansträngningen och prestationen som naturliga känslotillstånd även då de skall delta i ett motionsidrottsevenemang. Eftersom jag inte har undersökt samtidiga samband kan jag inte dra några slutsatser om det är utbildningsnivån som bidrar till dessa skillnader eller om det finns någon annan förklarande variabel.

Deltagarantalet vid Sulkavan Suursoudut har med få undantag ökat varje år och det bidrar till att det alltid finns nya roddare som deltar i massidrottsevenemanget. Då jag undersökte skillnaderna mellan olika gruppers motiv för att delta, väntade jag mig få se resultat med signifikanta skillnader mellan personer som deltog för första gången i Sulkavarodden och dem som hade rott tidigare. Jag antog att ett tidigare deltagande kunde ha fört med sig ett annat förhållningssätt till evenemanget än om man var novis och deltog för första gången. Övrigt var att analysen resulterade i att endast bland motiven som var kopplade till naturupplevelser uppstod en signifikant skillnad mellan dessa två grupper. De som tidigare varit med om att få se de natursköna vyerna i insjö-Finland ansåg också dessa motiv som viktigare. Det kunde vara intressant att se om inställningen hade ändrat för dem som inte deltagit tidigare efter att de rott sträckan.

Jag hade själv fått en bild av att Sulkavan Suursoudut är ett evenemang där hela familjen deltar, i samma stil som orienteringens Jukola-budkavle. Min undersökning visade i alla fall något helt annat. Ungefär tre fjärdedelar av deltagarna har inte familjen på något sätt inblandad i massidrottsevenemanget. I motivmätaren fanns ett påstående där jag ville ha reda på om deltagarna ansåg familjens samvaro som ett viktigt motiv för deltagande. Detta var en av de motivvariabler som lämnades bort från den slutliga faktorlösningen. Poängmedeltalet för variabeln familjens samvaro rörde sig kring 1,5, vilket visar att detta motiv inte alls är viktigt för deltagandet i Sulkavarodden. Självklart finns det undantag. En del kyrkbåtslag är uppbyggda kring familjer och släktingar, men majoriteten ser detta evenemang som en möjlighet att frigöra sig från hemmet.

Som en vidare undersökning kring detta område kunde vara att kontrollera samtidiga samband mellan olika oberoende variabler. Detta skulle ge en klarare bild av vad som är de egentliga orsakerna till variationer inom motiven. Utöver detta skulle det vara intressant att ta med ett stickprov från tävlingsklasserna och se hur detta påverkar skillnaderna i motiv för deltagande.

LITTERATUR

- Byström, J. 1992. Grundkurs i statistik. Falköping: Gummessons Tryckeri Ab.
- Cratty, B. J. 1989. Psychology in Contemporary Sport. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
- Donnelly, P. & Birrell, S. 1979. Motivation and Sport Involvement. The Needs for Stimulation and Achievement. The Canadian Association for Health, Physical Education and Recreation. Ottawa: Cahper.
- Eerikäinen, R. 1983. Sulkava soutupitäjä. Jyväskylä: K. J. Gummerus Oy.
- Eichberg, H. 1987. Liikuntaa harjoittavat ruumiit. Tampere: Vastapaino.
- Fox, K. 1998. Lapsen näkö. I boken E.-L. Sarlin, H. Sarlin, T. Lintunen, J. Liukkonen & A. Pönkkö (red.) Motivaatio ja minäkäsitys liikunnassa ja urheilussa. Vuokatin liikuntapsykologinen seminaari.
- Heikkinen, A. 1979. Liikunnan historiallinen perspektiivi Suomessa. Liikunta suomalaisessa kulttuurissa-seminaari 23-24.11.1978 Suomen Urheiluopistossa. Liikuntatieteellisen seuran julkaisuja 68. Helsinki.
- Informationsblad om Sulkavan Suursoudut. 2001. Sulkava: Finnreklama Oy.
- Kalliopuska & Rahnasto. 1989. Vireyttä, ystävyyttä ja uusia ajatuksia. Liikunta ja tiede 26 (3), 118-122.
- Kenola, S. 1999. Kotiseutupäivästä Sulkavan Suursoutuihin. I boken K. Keränen (red.) Tahtiaivot – Sulkavan Suursoudut. Sulkava: Finnreklama Oy, 12-37.
- Kenyon, G. S. 1971. A conceptual model for characterizing physical activity. I boken J. Loy & G. Kenyon (red.) Sport, culture and society. 3rd pr. New York: McMillan, 71-81.

- Keränen, K. 1999. Ei rahasta vaan rakkaudesta. I boken K.Keränen (red.) Tahtiaivot – Sulkavan Suursoudut. Sulkava: Finnreklama Oy, 7-11.
- Kosunen, M. 1991. Kirkkovenematkat. I boken T.Jaatinen (red.) Saimaa-kirja. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Kuusi, M. 1979. Urheilusta Suomessa. Liikunta suomalaisessa kulttuurissa-seminaari 23-24.11.1978 Suomen Urheiluopistossa. Liikuntatieteellisen seuran julkaisuja 68. Helsinki.
- Kärkkäinen, P. 1986. Suomalaisen liikuntakulttuurin kehityslinjoja. I boken P. Vuolle (red.) Näin suomalaiset liikkuvat. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 50. Helsinki: Valtion painatuskeskus, 27-42.
- Kärkkäinen, P. 1992. Voimainkoetuksia ja kisailuja. I boken T. Pyykkönen (red.) Suomi uskoi urheiluun. Helsinki: Valtion painatuskeskus, 19-42.
- Kärkkäinen, P., Laitinen, E. & Sironen, E. 1997. Takaisin juurille? I boken A. Halmesvirta & H. Roiko-Jokela (red.) Suomen Urheiluhistoriallisen seuran vuosikirja: Se toinen Paavo Nurmi – ja varjoon jääneet. Jyväskylä: Atena Kustannus Oy.
- Laakso, L. 1986. Aikuisväestön vapaa-ajan liikuntaharrastus. I boken P. Vuolle, R. Telama & L. Laakso Näin Suomalaiset liikkuvat. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 50. Helsinki: Valtion painatuskeskus, 87-99.
- Laiho, V. 1982. Kuntoliikuntatapahtumat. Hämeenlinna: Arvi A. Karisto Oy.
- Laine, L. 1992. Urheilu valtaa mielet. I boken T. Pyykkönen (red.) Suomi uskoi urheiluun. Helsinki: Valtion painatuskeskus, 101-132.
- Lehtonen, E-L. 1995. Sporttituulia kansalle. Hiihtomuseon julkaisuja n:o 3. Helsinki: Kyriiri Oy.

- Liukkonen, J. 1998. Enjoyment in youth sports: A goal perspectives approach. Research Reports on Sports and Health 114. LIKES-Research Center for Sport and Health Sciences. Jyväskylä: Kopi-Jyvä Oy.
- Liukkonen, J., Telama, R. & Jaakkola, T. 1998. Koululiikunnalla kaikista oman osaamisensa sankareita. Urheilupsykologia. Suomen urheilupsykologisen yhdistyksen julkaisu 1, 8-15.
- Mäntylä, K., Pyykkönen, T., Juppi, J. & Sneck, T. 1990. Liikunta 2025 skenaariot. Suomalaisen liikuntakulttuurin kehityssuunnat yhteiskunnan muuttuessa. Liikuntatieteellisen seuran julkaisu 122. Helsinki: Hakapaino Oy.
- Pasanen, T. 1989. Suomi Meloo. Kuvaus Suomi Meloo-tapahtuman osanottajista. Jyväskylän yliopisto. Liikunnan sosiaalitieteiden Pro gradu-tutkielma.
- Pelkonen, R. 1999. Partalansaaren poluilla. Sulkava: Finnreklama Oy.
- Ruohotie, P. 1985. Motivation training in perspective. Some teoretical and practical issues. Tampereen yliopiston Hämeenlinnan oettajankoulutuslaitoksen julkaisu 13. Tampereen yliopisto: Jäljennepalvelu.
- Schmidt, L-H. 1982. Kroppen i focus – et essay om Sport. Slagelse: Forlaget Bavnbanke.
- Silvennoinen, M. 1987. Koululainen liikunnanharrastajana: liikuntaharrastusten ja liikuntamotiivien sekä näiden yhteyksien muuttuminen iän mukana peruskoululaisilla ja lukiolaisilla. Studies in Sport, Physical Education and Health 22. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Sironen, E. 1986. Sählykuppuolen suuri seikkailu. Liikunta ja tiede 3, 138-143.
- Sironen, E. 1995. Urheilun aika ja paikka. LIKES-Research Reports on Sport and Health 100. Jyväskylä: Kopi-Jyvä Oy

- Storå, N. 1982. Postitse tapahtuva perinnekeruu. Antropologisia näkökohtia kyselylomakemenetelmään. I boken P. Suojanen & L. Saressalo (red.) Kulttuurin kenttätutkimus. Tampere: Tampereen yliopiston kansanperinteen laitos.
- Suomen Soutuliitto – Finlands Roddförbund 1910-1970. 1970. Marcell, H (red.). Helsinki: Laatu-Offset Oy.
- Telama, R. 1986. Mikä liikunnassa kiinnostaa – liikuntamotivaatio. I boken P. Vuolle, R. Telama & L. Laakso Näin Suomalaiset liikkuvat. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 50. Helsinki: Valtion painatuskeskus, 149-176.
- Telama, R. 1992. Luontoliikunnan motivaatio: luonto liikunnanharrastajan havainto-, elämys- jakokemusmaailmana. I boken T. Lyytikäinen & P. Vuolle (red.) Ihminen – luonto – liikunta. Reports of Physical Culture and Health 81. Jyväskylä: Kopi-Jyvä Oy, 61-77.
- Vilkuna, K. 1994. Suomalainen liikuntaelämä urheilun kynnyksellä. I boken A. Nevala (red.) Suomen urheiluhistoriallisen seuran vuosikirja 1994. Joensuu, 9-20.
- Vuolle, P. 1986. Raportti Aulanko-juoksun yhteydessä 27.5.1978 järjestetystä symposiosta. Teoksessa T. Suurnäkki Kuntoliikunta II. Liikuntatieteellisen Seuran julkaisu 62. Helsinki: Valtion painatuskeskus.
- Wuolio, E-L. 1982. Suomen liikuntahistoria. Liikuntatieteellisen Seuran julkaisuja no. 88. Helsinki: Valtion painatuskeskus.

Hyvä Retkisoutaja!BILAGA 1
(1/3)

Olen liikuntatieteiden ylioppilas Jyväskylän Yliopistosta ja teen opinnäytetyötä Sulkavan Suursoutujen kehityksestä vuodesta 1968 tämän päivän Suursoutuihin. Oheisen kyselyn tarkoituksena on selvittää retkisoutajien osallistumismotiiveja, ketkä osallistuvat Retkisoutuihin ja millä tavalla soutajien perhejäsenet osallistuvat tapahtumaan.

Tutkimustulokset julkaistaan Suomen Soutuliiton jäsenlehdessä Airossa.

Kaikki tiedot käsitellään luottamuksellisesti.

Jörgen Lindblom
Liikunnan yli-oppilas
Jyväskylän Yliopisto

KYSELYLOMAKE (vastaa kysymyksiin ja rastita sinulle parhaiten sopiva vaihtoehto)

1. **Sukupuoli**
 - mies
 - nainen
2. **Syntymävuosi**
19__
3. **Siviilisääty**
 - naimisissa
 - avoliitossa
 - naimaton
 - eronnut
 - leski
4. **Perhetilanne**
 - ei lapsia
 - yksi lapsi
 - kaksi lasta
 - kolme lasta tai enemmän
5. **Asuinpaikka**
Paikkakunnan nimi: _____
6. **Loppuunsaoritettu koulutus (korkein)**
 - kansankoulu/peruskoulu
 - keskikoulu
 - lukio
 - ammattikoulu
 - ammatti-instituutti
 - ammattikorkeakoulu
 - korkeakoulu/yliopisto

7. **Työtilanne** (2/3)
- työtön, kunika kauan olet ollut työttömänä? _____
- osa-aikatyö
- koko-aikatyö
- eläkkeellä
- jos vastasit osa- tai koko-aikatyö, mikä on työkuvasi/ammattinimikkeesi?
-
8. **Kuinka usein harrastat keskimäärin liikuntaa?**
- ei lainkaan
- vähemmän kuin kerran kuukaudessa
- vähemmän kuin kerran viikossa
- kerran viikossa
- 2-4 kertaa vikossa
- lähes joka päivä
9. **Kuinka kauan harrastat keskimäärin liikuntaa kerrallaan?**
- ei lainkaan
- alle ½ tuntia
- ½-1 tunti
- yli 1 tunti
10. **Kuinka rasittavaa on liikuntasi keskimäärin?**
- ei harrasta
- ei hengästy eikä hikoile
- hengästyy ja hikoilee jonkin verran
- hengästyy ja hikoilee runsaasti
11. **Mikä/mitkä ovat eniten harrastamasi liikuntalajit?**
-
12. **Onko tämä ensimmäinen kerta kun osallistut Sulkavan Suursoutuihin?**
- kyllä
- ei
- jos vastasit ei, montako kertaa olet aikaisemmin osallistunut Sulkavan Suursoutuihin? _____ kerran/kertaa
13. **Uskotko osallistuvasi Sulkavan Suursoutuihin myös tulevaisuudessa?**
- kyllä
- ei
- Miksi?
-
-
14. **Mikä on osallistumisessa Retkisoutuihin kaikkein tärkeintä tällä hetkellä ja ovatko osallistumisen perustelut vuosien varrella muuttuneet?**
-
-
-

15. **Mitä näet tärkeäksi osallistumisellesi Sulkavan Suursoutujen Retkisoutuuihin?** (3/3)

	Ei lainkaan tärkeäksi				Hyvin tärkeäksi
On aikaa ajatella	1	2	3	4	5
Terveysten ylläpitäminen	1	2	3	4	5
Upeat maisemat	1	2	3	4	5
Porukka, kaverit	1	2	3	4	5
Työkyvyn ylläpitäminen	1	2	3	4	5
Mahdollisuus rentoutumiseen	1	2	3	4	5
Perheen yhdessäolo	1	2	3	4	5
Rusketus	1	2	3	4	5
Vastapaino työlle	1	2	3	4	5
Kunto kuuluu velvollisuuksiin	1	2	3	4	5
Kaunis luonto	1	2	3	4	5
Hiki ja suihku	1	2	3	4	5
Koska muutkin osallistuvat	1	2	3	4	5
Kiireiden unohtaminen	1	2	3	4	5
Juhliminen, tanssiminen	1	2	3	4	5
Stressin purkautuminen	1	2	3	4	5
Sulkavan Suursoudut on in!	1	2	3	4	5
Painon säätely	1	2	3	4	5
Rasitus, ponnistelu	1	2	3	4	5
Festareiden tunnelma	1	2	3	4	5
Kunnon kohottaminen	1	2	3	4	5
Terveet elämäntavat	1	2	3	4	5
Kilpailu	1	2	3	4	5
Trimmattu vartalo	1	2	3	4	5
Mukava yhdessäolo	1	2	3	4	5
Ulkoilu	1	2	3	4	5
Itsensä voittaminen	1	2	3	4	5

16. **Millä tavalla perheesi osallistuu Sulkavan Suursoutuuihin?**

- ei osallistu millään tavalla
 yleisönä
 huoltajina
 soutamassa

jos osallistuu, ketkä osallistuvat? _____

ja kuinka kauan oltu yhdessä mukana? _____

KIITOS VASTAUKSISTASI ! Vastauksesi on tärkeä Sulkavan Suursoutujen edelleen kehittämiseksi. Hyvää kesän jatkoa!

FREKVENSFÖRDELNING AV SVAREN I UNDERSÖKNINGEN

1. Kön	
Man	116
Kvinna	88
2. Åldersfördelning	
29 år eller yngre	20
30-39 år	63
40-49 år	70
50 år eller äldre	48
3. Civilstånd	
Gift	109
Samboende	25
Ogift	41
Frånskiljd	26
Änka/änkling	3
4. Familjesituation	
Inga barn	65
Ett barn	29
Två barn	67
Tre eller flera barn	43
5. A) Boningsort	
Huvudstadsregionen	51
Storstad > 50000 inv.	34
Stad 15000-50000 inv.	61
Stad, kommun < 15000 inv.	57
Utomlands	1
b) Län	
Södra Finlands län	97
Västra Finlands län	39
Östra Finlands län	62
Uleåborgs län	5
Utomlands	1
6. Högsta slutförda utbildning	
Folk/grundskola	11
Mellanskola	14
Gymnasium	13
Yrkesskola	53
Yrkesinstitut	30
Yrkehögskola	48
Högskola/universitet	37

7. **Arbetsituation** (2/3)
Arbetslös	1
Deltidsjobb	6
Heltidsjobb	187
Pensionerad	6
Studerande	2
8. **Hur ofta utövar du idrott (liikunta)?**
Inte alls	2
< 1 gång/månad	10
< 1 gång/vecka	20
1 gång/vecka	33
2-4 ggr/vecka	96
Nästan varje dag	43
9. **Hur länge utövar du idrott (liikunta) åt gången?**
Inte alls	2
< ½ timme	9
½-1 timme	113
> 1 timme	80
10. **Hur ansträngande är den idrott du utövar i medeltal?**
Idrottar inte	2
Varken andfådd el. svettas	5
Aningen andfådd el. svettas	144
Mycket andfådd och svettas	53
11. **Vilka är de idrottsformer du utövar mest?**
Rodd	18
Övrig uthållighetsidrott	94
Konditionssal, aerobic eller
kampsport	9
Bollspel, racketsport	26
Blandat	46
Nyttoidrott	1
12. **a) Är detta första gången du deltar i Sulkavan Suursoudut?**
Ja	85
Nej	119
- b) Om du svarade nej, hur många gånger har du deltagit tidigare?**
1 gång	26
2 ggr	30
3 ggr	22
4 ggr	14
5 ggr	10
6 ggr	5
7 ggr	2
8 ggr	2
9 ggr	3

10 ggr	2	(3/3)
11 ggr	1	
14 ggr	1	
17 ggr	1	
18 ggr	1	

13. Tror du att du kommer att delta i Sulkavan Suursoudut i framtiden?

Ja	183
Nej	13
Vet ej	8

16. På vilket sätt deltar din familj i Sulkavan Suursoudut?

Deltar inte alls	152
Som publik	3
Som servicepersonal	12
Ror	37

